

Náš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XIV./STEVILKA 45

CELOVEC, DNE 8. NOVEMBRA 1962

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.— ŠILINGA

Naša zemlja — celota

Pred par desetletji smo mislili v deželah in kontinentih ali zemljinah in nikakor tedaj ne bi mogli razumeti, da so si deli sveta tako blizu, da se ob potresu na eni celini zazibljujejo tudi vsi ostali deli zemeljske oble.

Prva atomska bomba nad japonsko Hirošimo leta 1945 pa je kontinente na mah tako približala, da smo postali dejansko sosedje.

Prehitro smo pozabili na tisti pretresljaj pred 17 leti in smo se šele pred dobrim tednom zbudili, ko so se jeli zbirati oblaki nad navidezno oddaljeno Kubo. Brez vsakega strela se je polastil strah vsega človeštva v skrb, kakšno bo razdejanie atomske bombe leta 1962.

Vzhod s Sovjetsko zvezo na čelu in Zpad z Ameriko kot vodilno silo sta se porila in ob tem merjenju v zadnjem trenutku vendar spoznala, da nima ne eden in ne drugi kaj pridobiti, da pa imata oba dva in z njima vsi drugi vse izgubiti. Zmagala je še v zadnjem trenutku razsodnost na obeh straneh. Videli bi vsi sicer začetek atomske morije na Kubi, nihče pa ne bi mogel predvideti konca z vsemi strahotami.

V tem trenutku največje svetovne napeitosti, ko smo dejansko stali ob robu tretje svetovne vojne, smo se tudi pri nas v Avstriji spomnili svoje leta 1955 sklenjene nevtiralnosti in jo začeli prav resno naglašati. Kakor izgleda, se v zadnjih sedmih letih vsi skupaj nismo zavedali, da je ustavno določena državna nevtiralnost jako resna zadeva. Resna še prav posebno zaradi tega, ker je to nevtiralnost sklenil naš avstrijski parlament na Dunaju, niso pa te nevtiralnosti zajamčile velesile, ki so državo pogodbo 15. majnika 1955 podpisale.

Takem svetovnopoličnem položaju, kakor smo ga doživeli zadnje tedne, pa je politično in vojaško zadržanje avstrijske politike zelo kočljiva zadeva. Praktično bi imela v danem slučaju vsaka velesila možnost, da po svoje tolmači avstrijsko nevtiralnost in se v slučaju vojaške potrebe te nevtiralnosti drži ali pa tudi ne.

V politiki ni važno samo to, kar sam o sebi mislim ali trdim, važno je še bolj, kaj imajo ali kaj hočejo drugi k temu povedati. Ne motimo se: tako Vzhod kakor Zpad ostro gledata in poslušata, kaj se pri nas v Avstriji dogaja in govori ter piše. Vse to lahko v danem slučaju postane odločilno, ker bodo povsod sodili dejanja, ne pa prazne besede.

Tudi iz tega vidika moramo gledati našo notranjepolično odločitev 18. novembra 1962. Naša država potrebuje nujno tudi po dnevu državnoborskih volitev trdno vlado, ki bo znala in tudi mogla urejati notranja in zunanja politična vprašanja države.

Pri vsem napredku sodobne tehnike smo si postali sicer zelo tesno medsebojno povezani. Po srčnih odnosih pa smo si zelo oddaljeni. Medsebojno blatenje v volilni borbi nikakor ne dokazuje, da se vsi skupaj zavedamo kritičnega položaja, v katerem živimo v središču Evrope, in težkega položaja, v katerem smo v svetovnem trenju.

Naši državni morajo biti pri sru v prvi vrsti odnosi med državljani, pri nas v deželi odnosi še posebej med pripadniki obeh narodov. Brez vsega pridržka ugotavljamo, da smo od tega v državi in v deželi še zelo oddaljeni, da vsi gledamo le nazaj, nečemo pa videti, da je vsa bodočnost pred nami. Naši državni morajo biti prva skrb odnosi do sosednjih držav, ne pa skrb za mejo med Nemčijo in Poljsko, naši državni morajo narokovati vso zaskrbljenost avstrijski zunanji in notranji politični problemi, skrb nem-

Za gospodarski napredek v naših vaseh

V preteklih mesecih in tednih je bilo veliko govora o ustanovitvi industrijskih obratov ter možnosti razširitve tujkega prometa na Južnem Koroškem, s čimer bi bila dana možnost zaposlitve vsemu prebivalstvu na domačih tleh. Tako bi odpadlo predvsem za našo mladino iskanje služb v tujini, življenjski pogoji posameznika bi se bistveno izboljšali ter omogočili na splošno dvig blagostanja za prebivalstvo dvojezičnega ozemlja.

V zadnjih letih so bili storjeni od strani referata za gradnjo cest, pod vodstvom namestnika deželnega glavarja ing. Truppeja, v tej smeri marsikateri koraki z ustritvijo potrebnih osnovnih pogojev, ki obstojajo predvsem v izgradnji cestnega omrežja ter izboljšanju že obstoječih cestnih zvez.

V času še vedno naraščajočega prometa je gospodarsko-politično dejstvo, da prav s cestami gospodarski razvoj katerega ozemlja raste ali pada. V posebni meri velja to za Južno Koroško. Najprej cesta, potem gospodarski napredek.

Kdor je vsaj nekoliko proučeval gospodarsko-zemljepisne prilike v kaki deželi, je ugotovil, da se je naglo dvignilo blagostanje posebno v tistih deželah, ki so svoje cestno omrežje izgradile in pomnožile. Industrijske in kmetijske pokrajine Severne Amerike so zgovoren primer za to.

Južna Koroška je bila zanemarjena že za časa monarhije, kajti glavna zveza med Dunajem in Trstom ni šla preko Koroške. Ozemlje je imelo le dobro zvezo sever-jug, cesti čez Ljubelj in Podkoren, ki sta že tisočletja služili svojemu namenu. Gospodarstvo glavnega dela našega prebivalstva v Zili, Rožu in Podjuni se je zategadelj omejilo na kmetijstvo. Prevladovala so male in srednje kmetije.

Leto 1918 je pretrgalo edino naravno zvezo med vzhodom in zahodom, med štajersko in Koroško z izgubo Mežiške doline. Tako je cesta skozi Rož popolnoma zgubila na veljavi. Revščina je naraščala še posebno zaradi gospodarske krize. Kmetijski proizvodi in les niso imeli cene in ne odjemalcev.

Tudi prva republika ni izboljšala morečih gospodarskih razmer na Južnem Koroškem. Mali kmečki obrati na slovenskem ozemlju so komaj mogli vzdrževati številne družine. Več tisoč ljudi je moralo zdoma in si drugod služiti kruh. V nobeni avstrijski deželi ni toliko delojemalcev, ki se na delo vozijo vsak dan ali prihajajo domov le vsak teden. Če bi naše ljudstvo ne viselo res na rodni zemlji, če bi ne bilo tako pridno in požrtvovalno, bi bila Južna Koroška že v marsikaterem kraju skoro neobljubljena.

Vsi pogoji za tujski promet

Južna Koroška je za tujski promet kot ustvarjena. Stranske doline Roža in Podjune so tujcem, ki iščejo miru in samote, posebno priljubljene. Da se slovensko govori, gosta ne moti, celo veseli ga, saj ob tem spozna marsikdo novo, njemu še ne-

škega naroda naj bodo prva skrb Nemcev v Nemčiji.

Naši državni in naši deželi mora narekovati prvo skrb, da bo zagotovila pravico tudi narodnim manjšinam, ki jih ima v svojem okrilju in je po mednarodni državni pogodbi dolžna, da izpolni prevzete obveznosti. Najprej moramo doma v državi ustvariti tako trdno življenjsko skupnost, ki bo držala pri vseh političnih in tudi gospodarskih pretresljajih, ki jih imamo v bodočnosti še pričakovati. Saj je pravilno poudaril nedavno kancler Gorbach, da ne živimo na otoku blaženih in srečnih, marveč v sredi vseh svetovnih političnih in gospodarskih dogodkov in moramo tudi računati, da bodo valovi vsake vrste zadeli

poznano kulturno bogastvo. Posebno Dunajčani srednjih slojev, ki jim je ob jezirih predrago, radi zahajajo med Slovence; ti tudi ne poznajo narodnostnega sovraštva.

Predpogoj za tujski promet pa je brezdvoma izgradnja cest. Tozadevno se je v zadnjem času marsikaj zgodilo v prid Južni Koroški.

Poleg tujkega prometa pa so bili še drugi vidiki, ki so zahtevali gradnjo cest. Tržaška zvezna cesta je preobtežena predvsem v poletnih mesecih. Neobhodno potrebna je razbremenitev. To bi bilo storjeno s cesto, ki bi šla vzporedno, samo južno od tržaške ceste.

Referent za ceste in minister za trgovino in obnovo sta v okviru prve petletke in v okviru druge petletke, ki se bo pričela drugo leto, podvzela, kar se je dalo v prid ceste ob državni meji, ki sestoji iz več odsekov. Skupna dolžina te ceste bo 134 km. To bo najkrajša zveza med Trbižem in Gradcem in jo tvorijo sledeči deli:

Del tržaške ceste od Vrat do Brnce, del rožanske ceste od Brnce, preko Borovelj do Galicije, grabštanjaska cesta od Galicije do Miklavčevega, kapelška cesta od Miklavčevega do Žitare vesi, ženeška cesta od Žitare vesi do Ženeka, dobrolsko-labotska cesta do Pliberka in Labota in soboška cesta od Labota do Magdalenske gore in deželne meje.

Mnogo odsekov je težavnih in so povezani z velikimi izdatki. Posrečilo se je dokaj hitro izgraditi 77 km te ceste.

Gradnja cest v številkah

Od leta 1953 je v svrhu izgradnje te ceste bilo izdanih okrog 73 milijonov šilingov, 67 milijonov samo po letu 1956. Razen za to glavno cesto ob meji je na Južnem Koroškem bilo izdanih za ureditev in izgradnjo raznih drugih cest 72 milijonov šilingov, torej vsega skupaj 155 milijonov.

V letošnjem letu so bile izrabljene naslednje vsote: Hotel Mittagsskogel—Št. Peter (2 milijona šil.), obvoz Pliberka (1 milijon šil.), Nonča ves (700.000 šil.), Suha—Labot (1.000.000 šil.), prehod na državni meji na Vratih (700.000 šil.), Ždovlje—Glinje (370

tudi nas posredno ali neposredno.

Tudi mi koroški Slovenci si ne delamo nobenih utvar, marveč se prav dobro zavedamo našega lastnega nepovoljnega položaja, ki nujno terja večjega razumevanja s strani večinskega naroda, ker končno ni važno, koliko je naše število, važno je razporeženje večinskega naroda do manjšine. Le če bomo tam pri večinskem narodu našli razumevanje za naše življenjske potrebe, bomo napravili velik korak naprej.

Z naše strani pa smo se odločili, da tudi s svojim glasom 18. novembra damo državi, kar ji gre, da izrazimo svoje zaupanje v napredek države, da damo celó močan predjem v medsebojno zaupanje, ki naj gradi našo skupno bodočnost.

tisoč šil.), Borovlje (1.200.000 šil.), Galicija (800.000 šil.), obvoz Svetna ves (1.550.000 šil.), most čez Veliko Suho pri Podgorjah (5.000.000 šil.), dravski most v Labotu (300.000 šil.). To so samo delni stroški za leto 1962 in znašajo 14.570.000 šil. Izvedba celotnega načrta pa bo zahtevala 69 milijonov šilingov.

V zvezi z gradnjami cest ter vprašanji gospodarskega napredka Južne Koroške

DEJSTVA

Vidni socialistični predstavniki so koroškim Slovincem in našim pravičnim zahtevam v besedi sicer naklonjeni, toda njihovim izjavam žalibog dejstva ne odgovarjajo. V deželi imamo po drugi svetovni vojni skozi vsa leta socialistično večino. Ta nam je prizadela največji in usodepolni udarec s tem, da je na zahtevo protipostavno štrajkajočih nestrpnih vseh barv ukinila obvezni dvojezični pouk na Južnem Koroškem.

Drugo, edino razveseljivo dejstvo za koroške Slovence je ustanovitev slovenske gimnazije. Njen ustanovitelj je prosvetni minister dr. Heinrich Drimmel, predstavnik Avstrijske ljudske stranke.

nam je namestnik deželnega glavarja ing. Truppe dejal:

»Vesel in srečen bom, če bosta oba naroda na tem ozemlju živela složno in v miru drug poleg drugega in ustvarjala v cvetočem in gospodarsko zdravem delu naše skupne domovine ter naša vključitev v konjunkturo. Skrb vseh bi morala biti, da vožnje in delo daleč od doma prenehajo, kar bo predvsem krepilo družinsko življenje.«

Južnotirolsko vprašanje in volitve

Kakor se je zvedelo v informiranih diplomatskih krogih je Italija zahtevala preložitve pogajanj predvsem z ozirom na državnozbornske volitve. To artemeljujejo italijanski državniki s tem, da pravijo, da ni primerno in običajno se pogajati s člani vlade, za katero se ne ve, kako bo zgedala po volitvah. Vrhu tega bi bilo v vzdušju volilnih bojev težko priti do obveznih in konkretnih rezultatov. Italijansko zunanje ministrstvo je vzelo tudi predvideno navzočnost tirolskih zastopnikov v avstrijski delegaciji kot povod, da bi se srečanje zunanjih ministrov zavleklo.

Te dunajske informacije potrjuje italijanski tisk, ki poudarja, da je bilo oboje — ozir na volitve ter sprememba v delegaciji — merodajno za ta korak. Neki milanški list pa očita, da Innsbruck predpisuje Dunaju in dunajska vlada se vdaja kot navadno.

Pet strank se bori za glasove

Roka za predložitev volilnih predlogov in zaključek volilnih seznamov sta potekla. Po poročilih notranjega ministrstva bo pri letošnjih avstrijskih državnozbornskih volitvah v 25 volilnih okrožjih kandidiralo pet strank.

Po zasedanju glavnega volilnega urada so začeli s tiskom uradnih volilnih listkov. V vseh 25 volilnih okrožjih kandidirajo Ljudska stranka, Socialistična stranka, FPÖ in Komunistična stranka. Evropska federalistična stranka (EFP) pa bo kandidirala v 13 volilnih okrožjih. Vendar ni izgleda, da bi dobila mandat.

Politični teden

Po svetu . . .

BOJI MED INDIJCI IN KITAJCI

so se v zadnjem času precej zaostri. Kitajci prodirajo vedno dalje na indijsko ozemlje. Poročila iz Indije in Kitajske so govorila o spopadih in večjih bojih med kitajskimi in indijskimi mejnimi stražami. Do največjega spopada je prišlo 10. oktobra, ko so imeli Kitajci 33 mrtvih, Indijci pa 22, oboji pa še več ranjenih. Po tem napadu je predsednik indijske vlade Nehru izjavil v parlamentu, da je naročil indijski armadi, naj požene Kitajce z indijskih tal na severovzhodni meji v Himalaji. Naloga je bila poverjena 50 let staremu gen. B. M. Kaulu, poveljniku posebne armadne skupine. Ta general je znan kot hud nasprotnik komunizma in je bil lani poslan na »neomejen dopust«, ko je javno obsojil popuščanje vojnega ministra Krišne Menona rdeči Kitajski v mejnem sporu.

Peiping je na Nehrujevo naročilo armadi, naj požene Kitajce z indijskih tal, odgovoril, da se Nehru igra z ognjem in da Kitajska ne bo nikdar umikala svojega vojaštva s svojega ozemlja. Obe strani izjavljata, da se bosta borili do »zadnjega moža in do zadnje puške«.

Odkar je rdeča Kitajska utrdila svojo oblast v Tibetu, je začela riniti proti jugu tako na severozahodu, kjer meji na Kašmir, kot tudi na severovzhodu, kjer meji na indijsko državo Asam. Na obeh odsekih okoli 2.500 milj dolge meje je spornega okoli 50.000 kv. milj ozemlja, ki je zelo redko naseljeno ali pa sploh neposeljeno. Tako je bilo mogoče, da so Kitajci zasedli več tisoč kv. milj ozemlja v Ladaku, delu Kašmirja, in zgradili preko njega novo vojaško cesto iz Tibeta v Sinkiang, pa Indijci za to niso niti vedeli. Ko so to l. 1959 odkrili, so mejno področje boljše zastražili in skušali Kitajce potisniti z ozemlja, ki so ga smatrali za svojega. Tedaj je prišlo do prvih oboroženih spopadov med mejnimi stražami obeh držav.

Mejo na obeh področjih so določili Angleži, ko so bili gospodarji Indije, in jo skoro pol stoletja Kitajska ni osporavala, čeprav jo tudi ni nikdar uradno priznala. Vzhodni del meje, ki poteka od državnice Butan pa do Burme, je l. 1914 po naročilu britanske vlade zažrtal MacMahon. Po njem je dobila svoje ime kot MacMahonova črta. Rdeča Kitajska zahteva za sebe, oziroma proglašja za kitajsko ozemlje kakih 12.000 kv. milj ozemlja v Ladaku

(Kašmirju) in okoli 40.000 kv. milj južno od MacMahonove črte.

Kitajska in Indija sta skušali spor rešiti potom razgovorov. Predsednik kitajske vlade Ču-Enlaj je prišel poleti 1960 osebno v New Delhi, pa ni mogel spora spraviti s sveta. Obe strani sta vztrajali na svojem stališču. Nehru je izjavljal, da se ne bo spustil preje v uradna pogajanja o ureditvi spora, dokler ne bo Kitajska umaknila svojih čet z indijskih tal. Ču-Enlaj je odgovarjal iz Peipinga, da ne more nihče zahtevati, da bi Kitajska umaknila svoje vojaštvo s »svojih lastnih tal«. Protestne note so romale med New Delhijem in Peipingom vztrajno dalje.

Lani v decembru je Nehru izjavil, da je napetost v Himalajskih gorah narasla in da mora Indija okrepiti tam svoje vojaške postojanke. To je začela načrtno delati in letošnji spomlad načrtno pritiskati Kitajce nazaj. Kitajci so menadoma odkrili za hrbtom svojih vojaških postojank indijske mejne straže. Skušali so jih uničiti ali pri-

. . . in pri nas v Avstriji

JUŽNOTIROLSKA POGAJANJA

se ne bodo vršila ob terminu, kot so ga določili. Domneve, ki smo jih brali že pred nekaj dnevi, so se uresničile: pogajanja so odložil za poznejši čas. Kakor je izjavil italijanski govornik, so na avstrijski strani polagali važnost na to, da pritegnejo k avstrijski delegaciji še dva člana tirolske deželne vlade. Italijanska vlada pa stoji na stališču, da se s tem spremeni značaj pogajanj, kot so se vršila v Benetkah. Za to pa so spet potrebna posebna pripravljala dela. Zato je italijanska vlada zahtevala, da se pogajanja preložijo na poznejši čas.

MINISTER DR. KLAUS GOVORI

Dne 3. novembra je tisk objavil govor zveznega ministra dr. Klause, ki je zopet razpravljal o avstrijski nevtralnosti. Dejal je, da gre za notranjo in zunanjo svobodo:

»V zadnjem času smo s prav posebno pazljivostjo zasledovali dogodke v svetu. Četudi so se razne stvari dogodile tisoč kilometrov oddaljene od nas, vendar vemo, da vsak dogodek, ki ogroža mir, more tudi omajati življenje med narodi. Avstrija leži geografsko in svetovnopolično sredi med vzhodom in zapadom in je tako postavljena na odločilno mesto.

Avstrijska zunanja politika v letih 1945 do 1959 je bila vzorna in dobra. To je bil čas, ko so se avstrijski politiki morali znaj-

siliti k umiku. To jim ni uspelo, morali pa so sami večkrat nazaj. Spor se je zaostрил, v zadnjih tednih posebno na vzhodnem delu meje, kjer trenutno obe strani zbirata večje vojaške sile.

Dejansko je celotno himalajsko področje za vsako večjo vojaško operacijo skrajno neprimerno.

V zadnjem času pa se je položaj poslabšal. Kitajci prodirajo vedno močnejše in vedno dalje na indijsko ozemlje. Zavzeli so že važne indijske postojanke v severno-zahodnem delu, in s tem ponovno prekorčili ozemlje, ki ga zahtevajo zase. Politična napetost in spoprijemi so se zelo zaostri.

Sovjetska zveza nadalje dobavlja Kitajski orožje; to svoje delo hoče še pospešiti. Prav tako nadaljujejo Združene države z uvažanjem orožja, ki ga spravljajo po zračni črti Frankfurt — Adana (Turčija).

Medtem, ko so strateški opazovalci še dolgo mislili, da se bodo Kitajci zadovoljili s provinco Ladakh in da bodo kraje severovzhodno zopet spaznili in zapustili, pa se zdi, da kitajski napadi očitno stremijo še za večjimi, drugimi cilji.

ti sredi vojnih posledic in sredi štirih zasebnih sil. Vendar so takratni državniki privedli našo državo na višino. Figlu in Raabu se je posrečilo, da smo dobili leta 1955 državno pogodbo.

A tudi še zdaj moramo videti naš položaj pod vidikom svetovnega dogajanja, kajti prav v tem položaju je avstrijska nevtralnost izpostavljena vsemu svetu: se bo Avstrija držala svoje nevtralnosti? So njene predstave o nevtralnosti jasne? Pravzaprav bi morale biti. Po zakonu nevtralnosti je to vedno trajajoča nevtralnost, ki nam zašrani vsako vojaško druženje z drugimi silami in ki pravtako ne trpi na našem ozemlju postojank tujih držav.

Vendar kaj vse doživljamo od leta 1959? Nekako čudno govorjenje in razlaganje, razne omejitve, razni oziri so se nas polastili tako močno, da se sami ne spoznamo več in nas drugi vprašujejo: kakšna nevtralnost je nevtralnost Avstrije? Gospodarska? Politična? Ideološka? Ali vojaška? Levica je govorila o gospodarski nevtralnosti, drugi zopet o relativni nevtralnosti. Pomeni to, da smo čez pet let spremenili pojem nevtralnosti?

Zvezni kancler Raab je dne 26. oktobra 1955, ko so sklenili zakon o nevtralnosti, jasno razglasil: Avstrijska nevtralnost je vojaška nevtralnost, ideološka nevtralnost odločno odklanjamo.

Prvi primer je bil kardinal Višinski, ki je bil izvoljen za člana komisije za laični apostolat. Medtem pa je že bil imenovan za člana tajništva za izredne zadeve. Namesto njega je bil izvoljen za člana komisije za laični apostolat prvi, ki je dobil na listi za njim največje število glasov, to je nadškof iz Cashela na Irskem, msgr. Morris Thomas. Drugi primer pa se je tikal komisije za vzhodne Cerkve, za člana katere je bil izvoljen opat iz Grottaferrate Teodor Minisci, ki je že član tajništva za zedinjenje kristjanov. Ker pa je papež izenačil to tajništvo s koncilskimi komisijami je bil izvoljen mesto Miniscija za člana komisije za vzhodne Cerkve, indijski nadškof msgr. Kawukatt.

Nato so glavni tajnik in podtajnik v šestih različnih jezikih navedli kakšen bo postopek seje. Prvi govorniki so razpravljali o shemi v njeni celoti. Do nje so zavzeli različna stališča, vendar se je v vseh kazala ista težnja uveljaviti pristno vrednost liturgije in jo napraviti živ in stvaren izraz bogocustja, ki ga vesoljna Cerkve nudi Bogu. Namen, ki ga imajo koncilski očetje v teku razprav o liturgiji je čimbolj pospeševati pri duhovnikih in vernikih vzgojo resnične liturgične pobožnosti, da postane liturgija v resnici vir milosti in odrešenja. Problem liturgije je danes v središču vedno večje pozornosti.

Dne 24. oktobra, se je vršila čista koncilski seja, ki je v različnih členih razpravljala shemo o sveti liturgiji. Omenjajo dvojni značaj liturgije, božji in človeški, vidni in nevidni, duhovni in pravni in posebej poudarjajo primernost priznati in pospeševati vse obrede, ki so sedaj v veljavi v katoliški Cerkvi.

V pravico je poseglo pet kardinalov in 10 nadškofov, med njimi zagrebški nadškof Šeper.

V četrtek, dne 25. oktobra 1962, ni bilo koncilске seje. Pač pa se je vršila na gregorijanski univerzi tiskovna konferenca, kjer so govorili o problemih liturgije.

Nadškof iz Velebuda v Rodeziji msgr. Chichester se je zadet od kapi zrušil na tla, ko je prihajal v baziliko sv. Petra. Še predno so ga pripeljali v bolnico, je umrl. Star je bil 83 let. Bil

SLOVENC

doma in po svetu

Slovenski dan v Chicagu

Ob priliki podpisa proglasa o Slovenskem dnevu za državo Illinois je guverner Otto Kerner sprejel v avdienco slovensko delegacijo. V zastopstvu so bili dr. Ludvig Leskovar, predsednik odbora za Slovenski dan, zastopnika radijske plesalne skupine ter slavna slovenska pevka Barbara Meister, ki nastopa z izrednim uspehom v glavni vlogi „Mimi“ v opereti Sound of Music in je tudi nastopila na proslavi Slovenskega dne, 14. oktobra, v Chicagu.

Trije slovenski bratje

Trije bratje Lorenc iz Slovenije — pianist Primož, violinist Tomaž in čelist Matija — so na Mednarodnem mladinskem festivalu v Bayreuthu dosegli lep uspeh. Kritika je o njih zapisala, da so „trije mladi, skromni briljantni izvajavci“ in da so že po prvem nastopu postali „občudovani ljubljenski festivala“.

Slovenska nova maša

Prva slovenska cerkev v Južni Ameriki Marije Kraljice sveta v Slovenski vasi je doživela že tretjo novo mašo. Novoposvečeni č. g. Valentin Vrečar CM se je odločil, da bo svojo prvo sveto daritev opravil pri svojih sobratih, in tako se je Slovenska vas v nedeljo začetkom oktobra oblekla v prazno obleko in se potrudila, da nudi tej redki slovesnosti vse, kar le more.

Dr. Alfonz Levičnik — železomašnik

Sicer je že kar precej časa od tega, kar je v starodavni cerkvi sv. Kancijana v Kranju v Sloveniji opravil železno mašo profesor dr. Alf. Levičnik. Jubilat izhaja iz ugledne uradniške družine, bil je nekaj časa kaplan v Cerknici na Notranjskem, nato pa dolgo let tajnik dveh med največjimi slovenskimi cerkvenimi knezi: škofa in kardinala dr. Jakoba Missia in dr. Antona Bonaventure Jegliča. Pozneje je bil profesor in katehet na realki v Idriji, na gimnaziji v Kranju in nazadnje na klasični gimnaziji v Ljubljani do upokojitve. Danes v svojem 93. letu še vedno telesno in duhovno izredno svež uživa svoj življenjski pokoj v Kranju.

K slovesnosti dr. Levičnikove železne maše so prihitali v Kranj iz Ljubljane mekdanji jubilatovi učenci: generalni vikar prelat dr. Jože Pogacnik, kanonik profesor Jaka Šolar, profesor dr. Jakob Fabijan; njim so se pridružili duhovniki kranjske dekanije. Papež Janez XXIII. pa je za to priložnost poslal jublatu in vsem, ki so se udeležili maše, očetovski blagoslov.

ROMAN RUS:

VESTI O KONCILU

Ob nadaljevanju koncilskih del

Ko je komisija za sveto liturgijo predložila svoje delo glavni komisiji, je to predstavljalo shemo, ki je bila razdeljena v tale poglavja: evharistična skrivnost, zakramenti, sveta maša, zakramentali, liturgično leto, cerkvena glasba in umetnost, liturgične knjige, liturgično gibanje in potreba po zdravi vzgoji k liturgični pobožnosti. O teh točkah so pričeli pretekla tedna razpravljati koncilski očetje.

V ponedeljek, dne 22. oktobra, so se zbrali ob 9. uri koncilski očetje na četrti glavni kongregaciji. Sveto mašo je daroval nadškof iz Paderborna v Nemčiji msgr. Jaeger. Po obredni molitvi Adsumus in izpostavitvi evangelija je prevzel predsedstvo kardinal Gilroy, nadškof iz Sydneyja v Avstraliji. Pred pričetkom branja sheme in razpravljanja o njej je glavni tajnik prebral rezultate glasovanj za izvolitev članov treh komisij: komisije za disciplino zakramentov, kjer je bilo izvoljenih 7 koncilskih očetov iz Evrope, 2 iz ZDA, 1 iz Kanade, 3 iz Latinske Amerike, 1 iz Afrike, 1 iz Japonske in 1 iz Avstralije. Iz Italije je bil izvoljen eden, iz Jugoslavije nihče; komisije za redovnike v katero je bilo izvoljenih 8 koncilskih očetov iz Evrope, 2 iz Lat. Amerike; 2 iz ZDA, 1 iz Anglije, 1 iz Kanade, 1 iz Japonske in 1 iz Avstralije; iz Italije sta bila izvoljena 2, iz Jugoslavije nihče; komisije za semenišča in katoliške šole, v katero je bilo izvoljenih 8 koncilskih očetov iz Evrope, 4 iz Latinske Amerike, 2 iz Kanade, 1 iz Afrike in 1 iz ZDA. Iz Italije sta bila izvoljena 2, iz Jugoslavije nihče. V 10 koncilskih komisijah so bili izvoljeni torej skupno trije Jugoslavlani, to so: msgr. Pichler, msgr. Bukatko in msgr. Šeper.

Ti rezultati so v nasprotju s tem kar pišejo nekateri časopisi, ki vsak dan bolj slede prividom namesto, da bi poročali objektivno resnico, dokazali resnični duh bratstva in vesolnosti, ki preveva

koncilске očete. V 10 komisijah je namreč zastopanih 42 dežel v uspešnem ravnovesju narodnosti in pristojnosti. Po branju imen izvoljenih članov je govoril kardinal Larraona, ki je po nekaj izjavah o temi liturgije naprosil tajnika komisije sv. liturgije patra Antonellija naj prebere predlagani osnutek.

Izbirno shemo o sveti liturgiji za prvi predmet razpravljanja na koncilskih sejah je verjetno narekoval večji interes za cilje koncila, ki so predvsem notranje obnoviti katoliško Cerkve, kakor je to navedel papež Janez XXIII. in je bilo objavljeno v poslanici koncilskih očetov vsemu človeštvu.

Po branju osnutka je govorilo 20 koncilskih očetov, ki so obravnavali celotno shemo: eni so jo branili, drugi pa pobijali.

Papež je že imenoval osem članov komisije za liturgijo, tako, da je komisija že lahko začela s svojim delom. Svojo prvo sejo je imela 21. oktobra. Za ostale komisije pa papež še ni imenoval po osem članov kot to predpisuje pravilnik.

V torek, dne 23. oktobra, se je vršila peta koncilski seja ali generalna kongregacija. Sveto mašo je daroval filadelfijski nadškof msgr. Krol. Navzočih je bilo 2363 koncilskih očetov. Število so ugotovili z mehanografskimi elektronskimi aparati. Izpostavitve knjige evangelijev se je ta dan izvršila na posebej slovesen način. Podtajnik koncila, lionski pomožni škof msgr. Villot, je nesel knjigo evangelijev med prižganimi svečami od kipa sv. Petra, kjer je miza za predsedstvo, vzdolž vse koncilске dvorane, medtem ko so koncilski očetje peli psalm Laudate Dominum izmenoma z odpevi himne Christus vincit. Predsedstvo seje je prevzel newyorški nadškof kardinal Spellman, ki je molil obredno molitev Adsumus. Pred pričetkom razprave je govoril glavni tajnik Felici, ki je prebral imena izvoljenih članov, ki nastopijo na mesto tistih, ki so bili že izvoljeni, a imajo še drugo mesto v koncilu.

je jezuit, angleške narodnosti.

V petek, 26. oktobra 1962 so imeli koncilski očetje sedmo sejo. Sveto mašo je daroval škof iz Koupela v Visokem Voltu msgr. Yougbare. Navzočih je bilo 2.323 koncilskih očetov. Po molitvi Adsumus, ki jo je molil predsednik po turnusu koelnski kardinal msgr. Frings in slovesni izpostavitvi knjige evangelijev, ki jo je izvršil koncilski podtajnik limburški škof Kempf, so nadaljevali z razpravo. Govorilo je 21 koncilskih očetov, ki so vsi v smislu člena 33 pravilnika izročili svoje pripombe in predloge pismeno glavnemu tajništvu. Predvsem so govorili različni benediktinski opati, ker benediktinci posebej goje ljubezen do liturgije in so bile številne opatije velika središča liturgičnega življenja. Na prvem vatikanskem koncilu je imel na primer veliko vlogo benediktinski opat Dom Gueranger iz Solesmesa. Govorniki so obravnavali na splošno skoro vse člene osnutka. Posebno važnost so posvetili namenom, ki naj jih ima liturgija za povečanje krščanskega življenja vernikov. Druga točka o kateri so govorili, je vprašanje rabe latinščine. Zanj govoril dejstvo, da ima resnično enotno funkcijo, da je logična in precizna in juridično konkretna. Po drugi strani pa ne smemo prezreti razlogov, ki priporočajo rabo domačega jezika pri liturgičnih funkcijah. Prvi razlog zanje je, da so dejemljivi za skupnost vernikov liturgični obredi v domačem jeziku mnogo bolj kot v latinščini. Uporaba domačih narodnih jezikov bi tudi še bolj poudarila vesolnost katoliške Cerkve. V debati ne gre za nasprotovanja marveč za skupno bratsko iskanje.

V soboto, 27. oktobra 1962 se je vršila osma koncilski seja. V teku te seje so obravnavali prve paragrafe prvega poglavja sheme o liturgiji. Prva poglavje namreč obsega tretjino celotne sheme.

V petek, 26. oktobra 1962 sta imela sejo tudi predsedstveni svet in tajništvo za izredne zadeve, ki sta proučevala nekatera vprašanja, ki se tičejo poteka koncilskih del.

S tem je bil končan prvi teden koncilskih del, ki je bil ves posvečen razpravi o liturgiji. O tej bodo razpravljali še prihodnje tedne, ker je število govornikov, ki so se prijavili, zelo visoko.

Kratke kulturne vesti

• LJUBLJANA

V Moderni galeriji v Ljubljani so odprli razstavo del ameriškega kiparja Huberta Dalwooda, letošnjega nagrajenca beneškega bienala. Razstavljenih je 23 plastik v aluminiju in bronu. Iz Ljubljane bodo razstavljeno gradivo prepeljali v Zagreb in Beograd.

• TRST

V prostorih tržaškega slovenskega kluba je bila odprta razstava 17 najnovejših akvarelov znanega tržaškega slikarja-amaterja Roberta Hlavatyja. Odprta bo do 6. novembra.

• LONDON

Znameniti indijski plesavec Ram Gopal bo v kratkem odprl v Londonu zasebno akademijo, v kateri po poučeval indijske ples in glasbo. Učno osebje bodo predstavljali najboljši zastopniki raznih smeri indijskega baleta.

• KOSTANJEVICA

Na Lamutovem razstavišču v Kostanjevici so koncem oktobra odprli razstavo del dveh slikarjev in grafikov: Bogdana Borčiča in Miroslava Kuglerja. Bogdan Borčič, ki je imel doslej mimo sodelovanja na skupnih razstavah tudi tri samostojne razstavne nastope, in sicer v Ljubljani, Kranju in Novem mestu, razstavlja 16 olj, lesorezov ter jedkanic; Miroslav Kugler, ki je doslej sodeloval na razstavah v Ljubljani, Beogradu, Kostanjevici in Brežicah, pa razstavlja 17 olj, linorezov ter del v drugih slikarskih tehnikah.

• POLJSKA

Izmed sodobnih poljskih pisateljev se poleg Hlaska krepko uveljavlja tudi v tujini Jaroslaw Iwaszkiewicz. Zadnji čas so Nemci prevedli zbirko njegovih novel pod naslovom »Ljubimci iz Marone«. V novelah opisuje Iwaszkiewicz življenje, ljubezen in smrt med današnjimi poljskimi ljudmi na deželi. Ena izmed oseb v neki njegovi noveli nenadno izjavi: »Naša najintimnejša stvar, Ola, je smrt«. Že samo ta stavek daje slutiti ton pisateljevih novel. Večina novel obravnava smrt. Večina se jih tudi tragično konča. (Nemški kritiki pravijo, da so novele tega moza čisto moderne, čeprav spada že k starejši generaciji. Naglašajo tudi, da je poljska literatura zadnjih let zelo obogatila evropski knjižni trg in prinesla v evropsko literaturo nov ton, kotlina izmed vzhodnoevropskih literatur.

• SLOVENJ GRADEC

V umetnostnem paviljonu v Slov. Gradcu so odprli razstavo poljskega slikarja in grafika Tadeusa Lapinskega iz Varšave. Poljski avtor je z uspehom razstavljal že na bienalu v Ljubljani ter v Mali Galeriji. Obisk kvalitetnega inozemskega umetnika v Slov. Gradcu bo nedvomno široki mednarodni repertoar tamkajšnjega likovnega središča še povečal.

• PARIZ

Jugoslovanska ambasada v Parizu je priredila slovesen sprejem v počastitev izida »Antologije slovenske lirike« v francoščini. Sprejema se je poleg predstavnikov udeležilo veliko število uglednih francoskih pesnikov, pa tudi ljudi od tiska, radia in televizije. Nekateri francoski listi so prinesli tudi že prvo oceno antologije.

• MEXICO CITY

Iz starih umetnin mehiške civilizacije v razdobju od leta 300 do 1250 našega štetja so sestavili nenavadno bogato in privlačno umetnostno razstavo. Ta zbirka predkolumbuske umetnosti je obiskala že veliko dežel in povsod zbudila veliko zanimanje. Doslej je bila že v Belgiji, Švici, Nemčiji, Nizozemski, Avstriji, ZSSR, Poljski, Franciji in Italiji.

• OTTAWA

V kanadski Narodni galeriji je bila odprta razstava kopij jugoslovanskih srednjeveških fresk. V navzočnosti več kanadskih kulturnih delavcev ter političnih osebnosti je razstavo odprl jugoslovanski ambasador v Kanadi Dimče Belovski. Razstava bo odprta do 23. novembra, nato pa bo prenesena v Montreal, Vancouver in kanadski London.

KULTURNI OBZORNİK

Nizi ob Zborniku dunajskih študentov

Že dejstvo samo, da se je knjiga slovenskih akademikov na Dunaju — sicer že proklamirano in slovesno napovedano — pojavila v naših knjigarnah, je dovolj zgovoren dokaz delovne pomladi pri Slovencih na Dunaju. Mogoče to občuti še prav posebno mladi dunajski rod sam, saj je zapisal kot uvod celotnemu prikazu dela bodrilno geslo pesnika Daneta Zajca: »Vstani iz groba, pozabljeni duh«. To vstajenje so naši študenti dejansko dokazali: redna delovna zbiranja in sestanki; Zbornik; mogočno srečanje slovenskih generacij letos v št. Janžu ob priliki praznovanja 40-letnice obstoja kluba; mednarodna zblizevalna-posredovalna dejavnost članov (naj omenim samo članke klubašev, ki jih beremo v »Furche«!) in še drugo.

Naraščaj, ki je prihajal z Dunaja, je naš slovenski živelj na Koroškem vedno dojmil. Mogoče je klub napravil pogumen in potreben uvod temu svojemu poslanstvu, ko je poklonil svoj almanah »vsem na domači grudi slovenske Koroške, vsem v osrčju slovenske zemlje, vsem v zamejstvu, vsem v širnem svetu (Bister J. Feliks).«

Pozdravna in voščilna članka obeh slovenskih koroških predstavnikov nas privedeta v tematiko in nas takoj postavita na odskočno desko v vsa nadaljnja razpravljajna informativnih, političnih, kulturnih, narodnomanjšinskih pogledov. Vsebinska članka dr. Vinka Zwitterja »Klub koroških slovenskih akademikov na Dunaju med dvema vojnama« ter predsednika Feliksa J. Bistra »Klub po drugi svetovni vojni« je — gledano z očmi narodnega graditelja, preroka, organizatorja — fundametalnega pomena za vsako narodno porast. Dr. Vinko Zwitter obuja spomine na kulturno delovanje klubašev pred 20 leti. Naj omenim samo »veličasten dijaški tabor« v Šmihelu pri Pliberku, kjer se je zbralo pri Šercerju domala sto akademikov ter srednješolcev in prvič javno razpravljalo o narodnem delu in narodni besedi. Takih mladinskih srečanj danes pogrešamo. Vendar vsi čutimo in vemo, da je ponovno napočil čas, ki je gođen za prav tako ali podobno manifestativno zborovanje. Cela vrsta mladih ljudi dorašča, ki ne bo ponesla s seboj v zrelejšje življenje spominov na take včasih celo življenje in mišljenje usmerjajoče dogodke. Sam se spominjam našega gimnazijskega počitniškega sestanka v Slovenjem Plajberku nekako pred desetimi leti, ki je pomenil za marsikoga najplodnejši zagon, sploh vzpon iz neke težeče omrtvelosti in je marsikomu šele odkril narodno delo — seveda še polno nerodnosti in začetništva. Nastal je Kres — in brez Kresa bi ne bilo mladja z vsemi vejami — in bi tudi ne bilo — Zbornika dunajskih študentov. Vidimo, da so bili počitniški sestanki v domovini težišče klubovega delovanja. Da so dunajski akademiki letos obnovili ta program v št. Janžu, naj bo vzor in taktirka vsem našim mladinskim organizacijam. Iz narodno poživljajočega vidika gledano moremo organizatorju člankov in člankarjev le čestitati, da je Zbornik zadel ton take poslanske aktualnosti. Saj je to menda on sam, ki je tudi pisatelj drugega članka, ki obravnava poznejše življenje kluba ter proži sile njegovega utripa v sedanj

Farna mladina Žitara ves vabi na zgodovinsko igro

„ZADNJI VITEZ REBRČAN“

— dramtiziral Jaka Špicar —

ki jo priredi v nedeljo, 11. novembra 1962, ob pol treh popoldne v farni dvorani v št. Ilju ob Dravi in ob sedmih zvečer v farni dvorani v št. Jakobu v Rožu.

Vstopnina 10.— šilingov.

Prisrčno vabijo igralci

čas: Bister J. Feliks. Mogoče je ob prikazu položaj adanes premalo pokazan klub v letih tik po vojni. To zanimivost nekako pogrešam, vendar jo odtehtajo delovno odločilni in programsko močni odstavki.

Pod to streho spada tudi razveseljiv obračun prizadevanj za lasten slovenski akademski dom na Dunaju. O tem piše rektor Ivan Tomažič. Pade simbolno globoka beseda o »kvasu narodnega življenja«, ki mu je potrebno tudi zunanega središča. V »Korotanu« ga je dobilo. Saj bo čez nekaj let več kot 50 slovenskih visokošolcev na Dunaju. In ko ob neštetihih akcijah za ta dom pisec napoveduje podporno akcijo, ki bo tokrat zajela Koroško, pa nas mora to upanje privedi do kar se da širokosrčne podpore. Že danes opozarjamo na to! Kajti podjetje zasluži vso našo podporo!

Prispevek Jožeta Wakouniga »Sprehod po dunajski univerzi« bi moral vsakdo brati, vsak nezaveden Slovenec pa dobrohotno preštudirati. Imena Slovencev, ki so doprinesli dovolj deleža k slovenski, k avstrijski in evropski kulturi, da nas ni treba biti sram, če smo naše otroke prijavili k učenju — četudi v senci popoldanskih ur in raznih drugih neugodnosti — materinega jezika. Da naša dežela tukaj posebno boleha, o tem razpravlja Pavle Zdovc, seveda samo pod enim posebnim vidikom »misli o ugotavljanju manjšine na Koroškem«. Današnje stanje je samo konsekvntno nadaljevanje podedovanega programa, ki pa je prešel v občuteni in povsod vidni mučni proces. Da bo ta zatečenost nujno nekaj privedla do nalivov — kakor v naravi —, to omeniti — sodeč po slogu — ni bil namen obravnave, vendar se mi zdi tako bistveno vrašeni del, da brez njega sestavek ostane brez zaključka.

Najbolj obsežen članek »Miselná struktúra slovenské povojne književnosti« Leva Detele je krepak in govoreč, da si ne bo moč dovolj pazljivo, dovolj močno, dovolj intenzivno prisluhniti. V svet odprte oči, marljiv študij, razgledano obzorje in mogoče celo osebno doživete pojave v duši mladega intelektualca — in naj si bo to njegovo čisto osebno mnenje — bi nikakor ne hoteli oceniti kot »nerazveseljiv pojav« ali »vnesenje nekoristne polemike proti matični državi in njeni kulturni politiki«, kakor pa se je žal ocenilo. Res se je težko prekopati skozi nagrmadene smiselne navedbe, res je naporno se razumsko prekrtačiti skozi zahtevajoče prijeme, vendar je potreben in koristen prikaz sploh vsake danosti pod reflektorjem kritičnosti (ki preveva vendar tudi vse druge članke!) — samo pojav razgibanega duha. Zato bo čas, da bomo začeli nestranskarso presojsati, kaj je napisano, ustvarjeno — in ne toliko, kdo je napisal, ustvaril. Da se je urednik Zbornika držal tega načela, priča o njegovi duhovni zrelosti.

S tem se pričinja leposlovni del Zbornika, ki nosi njegovo kvalitetno in kvantitetno težo brez dvoma lirika Milene Merlak-Detela. Pesmi Jožka Bucha, Ivka Ferma in Feliksa J. Bistra so bolj plašne kratkostavne predstave misli kot iskanje poetičnih smeri zanje. Da se Feliks J. Bister bavi še z raznimi drugimi kulturnimi panogami, dokazuje njegova slika »Spominek«. S kroničnim poročilom o klubskem delovanju in z navedbo liste vladajočih predsednikov ter zgolj dopolnilnimi opombami končuje tekst.

Gotovo moramo beležiti to izdajo slovenskih študentov na Dunaju s posebnim zadovoljstvom in zadoščenjem. Nad vsem tem ostaja le še rahla zamišljenost: ne vemo, zakaj uredniki Zbornika nikjer niso navedli trenutnega števila članov kluba. Sicer je to res postranska reč, ki pa postaja zanimiva v trenutku, ko odpremo revijo in najdemo v njej zastopan samo izbor študentov. Mislim, da bi Zbornik prav zaradi svojega značaja, da izide v tako redkih časovnih presledkih ter da je glasilo vseh slovenskih klubašev na Dunaju, moral zajeti v aktivnem druženju brezizjemno vse člane.

Lipuš Flori

SLOVENSKA knjiga

VLADIMIR KAVČIČ:

„Tja in nazaj“

Kavčič si je zastavil trden koncept in program svojega pisateljskega dela. Pozornost posveča psihološki in družbeni analizi posameznikov, ki se trgajo iz svojih življenjskih in moralnih kriz, vezanih na posamezna obdobja naše sodobnosti. Po romanih iz vojnih dni se je v poslednjem tekstu pomudil ob življenjski drami mladega rodu iz prvih povojnih let. Poseg v to bolečo tematiko je aktualen, vendar ostaja roman »Tja in nazaj« še zmerom bolj samo poseg, ne sinteza.

BRATKO KREFT:

„Kalvarija za vasjo“

Prvi pregledni in komentirani izbor Kreftove socialno poantirane novelistike je pripravila uveljavljajoča se Pomurska založba. Knjiga prinaša tudi dvoje doslej še neznanih povesti, ki dopolnjujeta Kreftovo bilanco predvojne pripovednega prizadevanja. Uvodni esej o pisatelju in podrobna bibliografija ob zaključku stremita po kar se da uglednem izgledu tega obračuna.

IVAN BRATKO:

„Vroči asfalt Evrope“

Bratkov pisateljski interes je ves usmerjen v pripoved o doživljanju mladih revolucionarjev v najtežjih letih revolucije. V sklop teh opisov sodi tudi v dobrih meri spominsko zastavljeni »Vroči asfalt Evrope«, zbirka novel in črtic, skanin v nevsiljivo Bratkovu podobo.

DR. MARJA BORŠNIK:

„Študije in fragmenti“

Znana slovenska literarnozgodovinska delavka je zbrala v primerno za slovenske razmere celo do neke mere razkošno opremljeno knjigo številne eseje in literarnozgodovinske študije, ki ilustrirajo njeno dolgoletno ustvarjalnost. Kjer ostaja dr. Boršnikova zvesta sebi in osnovi, iz katere izhaja, naletimo lahko na kvalitetne rezultate in številna prodorna zapažanja. Žal pa je te svoje poglede za mariborsko izdajo (Obzorja, Maribor, 1962) sem in tja redigirala v smislu neke nove metode in jim s tem odvzela precejšnjo mero prvotne privlačnosti. Pri tem mislimo zlasti na njen kratki Pregled slovenskega slovstva, ki izrazito varirira v dveh plasteh. V eno, ko dospe na kratek, jasen, prodoren način označiti naše literarne ustvarjalce — in v drugo, ko skuša celotni slovenski kulturni razvoj utesnjevati v preveč simetrični, oštevilčeni sistem. Simetrija se pri tem vidno zaje v živi organizem in ga uklene v neživo shemo. Pregled bi se sicer brez tega lahko uvrstil v najboljše tovrstne dosežke, kolikor jih imamo.

FORSCHUNGSINSTITUT

FUF DEN DONAURAUM:

„Der Donauraum“

Revija Der Donauraum, ki jo izdaja Forschungsinstitut für den Donauraum, prinaša naslednjo vsebino: Grillparzer in ljudstva Podonavja (K. Friedberger). Notranja trgovina zahodnega bloka s posebnim ozir na južnovzhodnoevropske dežele (B. Kiesewetter). Jugoslovanski gospodarski eksperiment (K. Wessely). V poročilu o 12. kongresu federalne zveze evropskih narodov se nahaja tudi naslednji stavek, ko poroča o delu poslovnega poročila glavnega tajnika Skadegarda, ki je postavil vprašanje Južne Tirolske kot najbolj važno: »Nato je omenil zadovoljiv razvoj vprašanja Slovencev v Avstriji — navzoči predsednik Sveta Slovencev prof. dr. Inzko je to potrdil — in poudaril lojalnost Slovencev do Avstrije, ki je naklonjena manjšinam« (str. 228).

EVROPSKI SVET:

„Evropa delavcev“

Pod tem naslovom je izdal Evropski svet v Strasbourg v Franciji knjižico, ki je posvečena Evropski socialni listini, ki jo je podpisalo lani 18. oktobra v Turinu trinajst evropskih držav.

Uvodni del razlaga, kako je prišlo do tega važnega mednarodnega dokumenta, ki so ga podpisale svobodne evropske države. Na kratko razlazuje besedilo, podaja nekaj besed o njegovem pomenu in omenja, kaj so o tem povedali ministri in poslanci in zastopniki delavskih organizacij ob podpisu te listine. Končno poglavje pa govori o »socialnem čutu« v Evropi.

Listina stremi za tem, da ostane v Evropi visok življenjski standard, da se življenjska raven dvigne v deželah, ki je še nimajo, da se v življenju narodov ohrani pravo demokratično mišljenje in življenje in bo pomagala tudi v tem, da opozarja, kako je treba biti buden in čuječ, da se ne bi spet tu ali tam vgnezdil totalitarni režim te ali one barve.

GLOBASNICA

(Poroke)

Bosjakova mati in njena hčerka Roža sta že več let brez moškega sami gospodari. Pred krakim pa se je Roža poročila in Bosjakova hiša ima zopet potrebno moško moč. Rozin izvoljenec Manfred Solima je delavec, doma pa iz daljne Vzhodne Nemčije. Natto je stopila pred poročni oltar druga naša faranka, Erika Kovač. Doslej je bila zaposlena pri Schaferju v Dobrli vasi, znanprej pa bo vodila gospodinjstvo svojemu možu, podjetnemu črnemu žagarju v Lovankah. Tretja naša nevesta, Hutarjeva Angela, pa je sklenila zakonsko zvezo z H. Pleškarnikom, delavcem pri Leitgebu. Angela je gojenka šolskih sester v Št. Rupertu, bila je tudi aktivna društvenica, predvsem kot igralka in pevka, pa tudi njen ženin je nastopal kot talentiran igravec v raznih vlogah na naših odrih in njune vesele ojetosti so se udeležili tudi številni društveniki. Poročno slavlje je posebno olepšal še društveni pevski zbor, ki je pod vodstvom Anzeja Petjaka ubrano prepeval naše domače pesmi. Društvo pa je ob tej priliki mlademu paru v znak zahvale za njegovo zvestobo in sodelovanje poleg v priložnostni deklamaciji in govoru izrečenih voščil podarilo še lepo sljko. Mladim družinam naša iskrena voščila!

Pri nas na Koroškem

90-letnica slovenske hranilnice in posojilnice v Št. Jakobu v Rožu

Redko katera ustanova doživi takšen jubilej, kot ga je doživela Slovenska hranilnica in posojilnica v Št. Jakobu v Rožu.

V nedeljo, dne 4. novembra t. l. so ob enajsti uri dopoldan odkrili spomenik ustanovitelju Valentinu Janežiču ter njegovim sodelavcem pred Narodnim domom. Pri popoldanski prireditvi pri Antoniču na Reki je poleg Veselih planšarjev sodeloval tudi pevski zbor Pavleta Kernjaka ter vrsta slovenskih dijakov in dijakinj z dobro podanimi recitacijami in deklamacijami, k jubileju pa je spregovorilo tudi več govornikov.

V slavnostnem govoru je bila podana obširna zgodovina te jubilejane hranilnice in posojilnice. Ustanovitelj je bil dr. Valentin Janežič iz slavne Janežičeve družine v Le-

šah pri Št. Jakobu v Rožu.

Valentin Janežič se je rodil 14. oktobra 1832 v Lešah. Po končani gimnaziji se je vpisal na univerzo na Dunaju ter postal vojaški zdravnik na Češkem. Na pobudo Jožefa Vošnjaka, ki je napisal kratek članek o pravih zadrug na Češkem, je Valentin Janežič iz navdušenja leta 1872, ko je bil na dopustu doma, zbral okrog sebe preproste kmečke moške in ustanovil prvo kmečko hranilnico in posojilnico v Št. Jakobu v Rožu. Na ustanovni listini je 56 podpisov. Mnogi so se podpisali samo s

križcem, kar je dokazovalo, da je malo ljudi znalo pisati in brati. 5. septembra 1872 je deželna oblast potrdila pravila ustanovljene hranilnice in posojilnice. Valentin Janežič je umrl v Celovcu in je pokopan na pokopališču v Annabichlu.

Njegovo delo so nadaljevali gospod župnik Matej Ražun, ki so nam dali tudi narodni šoli v Št. Petru in Št. Rupertu ter Schuster, pd. Maček na Tešnji, ki je bil predsednik 28 let in se je mnogo trudil za procvit te ustanove. Njegovo delo so nadaljevali še mnogi drugi skoraj samo kmetje do današnjega dne.

S tem je bil uradni spored končan in sledila je prosta zabava ob vižah »Veselih planšarjev«.

Tako smo proslavili jubilej naše hranilnice in posojilnice, ki je najstarejša v Avstriji. Ta ustanova je rešila mnogo kmetov ter slov. domov, da niso prešli v tuje roke. Zato smo lahko ponosni na ta naš zaklad, ki se je kljub težkim časom ohranil med našim narodom. Naj bo ta naša ustanova še vnaprej stebler našega gospodarstva in naj še nadalje služi v korist kmetom ter celotnemu našemu narodu!

Mirko

Krščanska kulturna zveza

vabi na

„Slomikovo akademijo“

ki bo v nedeljo, dne 25. novembra 1962, ob dveh popoldne v veliki dvorani »Doma glasbe« v Celovcu. Vstopnice dobite v pisarni Krščanske kulturne zveze v Celovcu, Viktringer Ring 26.

SELE

(Smrtna prometna nezgoda)

Že so bili v nedeljo, 28. okt. prvi znaki, da se bo vreme poslabšalo. Enamosemdesetletna betezna, zelo gluha in na eno oko slepa Motnova Mojce je rekla: »Danes še moram v cerkev, saj na Vse svete itak ne bom mogla!« Kljub temu, da so ji domači branili, se je le odpravila na pot. Že je počasi dospela skoro pod cerkev in je prečkala cesto od desne na levo. V tem se je z motorni mikolesom pripeljal Jezernikov Albin, dal signal in zmanjšal brzino, a še je ženo nekoliko zadela od strani, da je morda le iznenadena, padla po cesti. Mlademu človeku bi najbrže tak rahel padec ne prizadel kakor hude poškodbe, ta reva pa se je le ranila na glavi in pretresla možgane in je čez tri ure umrla takoj po prejemu svetih zakramentov.

V torek je bila položena v grob, ki si ga je prej določila. Tako res ni več prišla na Vse svete v cerkev in na grobove svojcev, pač pa so že lučke gorele na njeni gomili. Nezgodna na cesti ji je končala starostno hiranje in ji prinesla lahko in srečno smrt. Naj tiha, skromna in globokoverna žena počiva v božjem miru!

ŠT. JAKOB V ROŽU

(Poroke)

Lepa jesen je minila, sedaj prihaja mrzla zima. Naši fantje in dekleta so sončne dneve in nedelje dobro izrabili in pogumno stopali pred poročne oltarje, v novo življenje, da bo lepo in sončno in toplo — tudi, ko pride megla in sneg in mraz... Na Žihpolje sta se zatekla Dobernikov Hanež z Partlicevo Anico (15. avg.) in brat Jožej z Nežijo Kravanja (30. 9.), ki nam je Jozeja odpeljala na svoj dom v Šmiklavžu ob Dravi. V Podgorjah sta bila poročena Primov Rudi kajžnik z Anijo Melcher iz Tal (26. 8.) in Hojev Mihej Ottowitz z Kopajnikovo Gerlindo iz Št. Ilje (30. 9.). Želimo, da se čim prej privadita na Št. Jakob! Zaglavov Jožej, Koren iz Kota, pa je na neki svatovski pojedini spoznal Olgo Čemernjak, jo vzel in poročil pri Mariji na Zilji (1. 9.). Kako mu je bilo pri srcu, ko je zapuščal napol ohromelo mamo na bolniški postelji? Ali bodo mlajše sestre zmogle postrežbo z vso voljnostjo in ljubeznijo? Škoda se nam zdi zanj, da je odšel iz fare za izvoljenko svojega srca. Posebno daleč se je odmaknil Aschganov Jožej z Amruševno Ireno Katnik za dan poroke: pri Mariji, Gospe Sveti, sta si obljubila zvestobo do groba (24. 9.).

Pa tudi v domači fari smo imeli poroke,

znamenje, da se vsi le ne bojijo domače javnosti: v skromni župniški kapeli sta dopolnila svojo skupnost življenja s cerkveno poroko Tavčarjev Hubert Arich in Ana Suher. Spremljala sta ju k poroki sestra Mici in njen mož Gregor Gabriel, Petricev v Lešah, ki sta prišla iz Amerike in se mudila na obisku pri svojih starših. S posebno slovesnostjo je na misijonsko nedeljo (21. 10.) spremljala farna mladina Štefko Klemenjak in njenega izvoljenca Adolfa Melcher iz Malnic, pečniške fare, pred poročni oltar v Št. Petru, ji zapela na novo življenjsko pot Marijino pesem in se z gosti udeležila poročne sv. maše. Habnarjeva Marta se je v imenu deklet in krožka zahvalila Štefki za zvesto sode-

lovanje v vrstah kat. mladine in ji izpovedala željo, naj ostane apostolsko budna tudi v ženskih in materinskih vrstah! Na praznik Kristusa Kralja (28. 10.) je bila istotako slovesna poroka v podružni cerkvi v Št. Janžu, kjer sta stopila pred poročni oltar Fugerjev Joško Lepušič z Habnerjevo Marico Resman. Stric nevestine mame, g. dr. Franc Zeichen, župnik v Št. Rupertu pri Velikovcu, je bil službeno zadržan, ženinov stric, g. Jože Dobernik, župnik v Glinjah, je bil navzoč, a si ob svojem zdravstvenem stanju ni upal prevzeti poročanje in poročno sv. mašo. Nadomestoval ga je domači g. župnik. Mečinova Nežka se je v izbrani besedi poslovala od neveste, ki je tudi sodelovala v deklacijskih vrstah farne mladine. Pri svatovskem obedu na novem domu pri Mežnarju v Št. Janžu je stric g. Dobernik, povzel besedo in želel mlademu paru vso srečo in božji blagoslov. Žal mu je bilo, da ni mogel še v petič blagosloviti tako važen korak svojih sorodnikov! Tiho željo gostov pa je izpovedal g. župnik, naj bo trud obeh, ki prihajata iz obojestranskega duhovniškega sorodstva, kronan s sinom-duhovnikom (ali s hčerko-redovnico)! In cerkvena šentjanška bo imela zopet mežnarja, ki je obenem njen ključar, in skrbno mežnarico...

Bog živi vse pare in jih blagoslavlja, da doživijo visoko starost in vidijo otrok otroke v tretje in četrto koleni! Fari pa naj poklonijo zdrave in vne in zveste potomce!

Bili smo na novi sv. maši...

(Nadaljevanje)

(S tem člankom smo nadaljevali šele sedaj, ker smo šele sedaj dobili nadaljevalni rokopis.)

V dveh člankih »Bili smo na novi maši« smo brali o novomašnih slovesnostih v Rimu. Toda v obeh nismo zvedeli, kdo je pravzaprav tisti novomašnik, okoli katerega se je vse vrtelo. Da je bilo več radovednosti, šele na koncu povemo: preč. g. Andrej Kajžnik. To pa smo brali, da je doma v Svatnah v šentjakovski fari in zato je bilo toliko romarjev prav iz Št. Jakoba.

»Svoji k svojim!« Novomašnik se je zavedal, kako so slovenske šolske sestre z zanimanjem, ljubeznijo, molitvijo in žrtvijo spremljale vsa leta njegovo pot do oltarja. Zato je bil naslednji dan posvečen njim. Srečne in ponosne so bile: eden izmed Slovencev, iz našega naroda, ima v Rimu novo mašo. Pripravile so mu prav slovensko novo mašo z vso pristranostjo in lepoto kot one znajo: z dvema »nevestama«, ki sta mu deklamirali, podali šopek in križ, z lepo okrašeno kapelo, z lepim petjem. Sestre so tako pele, da smo z veseljem poslušali, med pevkami pa je ena taka altistka, da bi lahko šla v rimsko opero. Pa raje poje ženinu Kristusu, zastonj, ne za denar in čast kot Marija Callas.

Slovenske šolske sestre imajo v Rimu tri hiše. Centralna hiša ali »materna hiša« je na Farnesini ob robu Rima. Tja smo se peljali skozi »olimpijsko mesto«, ki so ga zgradili za zadnjo športno olimpiado. Tukaj je sedaj tudi noviciat, kjer naše koroške (pa tudi druge) dečle predelajo v sestre. Tudi sedaj smo dobili tam več koroških bivših Ančk in Marij, ki so bile

pred kratkim preoblečene, in so k tej slovesnosti poročali tudi sorodniki. Ena šentjakobčanka, bivša Rezika, pa je prav sedaj »novopečena« sestra in dobila redovno ime Andreja, torej po novomašnikom zavetniku.

Skupina koroških romarjev

Foto: Vinko Zaletel

Novomašnik je vsem sestram podelil novomašni blagoslov. Po maši so nam vsem romarjem sestre postregle z zajtrkom. Seveda kar na prostem, pa je bilo tam v vrtu med palmami, lovorjem (Lorbeer) in rožami najlepše in sonce nas je prijetno božalo. Med zelenjem na vrtu smo se tudi vsi slikali, da je naš popotni fotograf g.

Vinko tudi prišel na svoj račun. Kar težko smo se ločili od tega prelepega kraja in od naših sester, kjer smo se počutili tako domače.

Ostali čas smo porabili za ogled zanimivosti Rima. Res veliko smo videli, saj smo imeli ves teden na razpolago avtobuse, ki so nas hitro prepeljali sem in tja, pa tudi dobre vodnike. Vodili so nas namreč »germanikarji«, novomašnikov tovariši, ki pač dobro poznajo Rim. Eden je bogoslovec iz Maribora, drugi je doma na slovensko-hrvaški meji in tudi zna slovensko. Eden pa je Zagrebčan, ki mu gre bolje nemško kot slovensko. Kot vodniki so germanikarji že zato dobri, ker nosijo rdeče talarje. To je že skozi stoletja navada in njihov najboljši znak. Večkrat smo se preivali skozi gnečo in marsikdo bi se zgubil, če ne bi bilo kričeče rdeče oblečenega vodnika. Bili so tako prijazni, postrežljivi in požrtvovalni, da smo si postali kar prijatelji in smo se ob odhodu kar težko ločili. Naša prisrčna hvala! Povabili smo jih na Koroško in ko bo novomašnik ponovil prihodnje leto novo mašo doma, bodo romarji tam našli rdeče znance. Rdečo barvo si sedaj prilajčajo komunisti, pa jo je že pred njimi simbolično uporabljala Cerkev kot znak mučeništva, apostolata in moči Sv. Duha.

Kaj smo si vse ogledali, tukaj ne bom opisoval. Je preveč, bi moral opisovati celo leto. Naj sam roma v Rim, kdor hoče vedeti, kakšen je. Je pa toliko lepote, bogastva, znamenitosti, da smo si mi v enem tednu ogledali le majhen del tega. Kaj je Rim, nam označi sledeče: Ko je neki tujec vprašal rimskega duhovnika, če je že videl to..., mu je odgovoril: »Ne še, sem šele štirideset let v Rimu!« Torej bi moral vse dolgo življenje ogledovati le Rim. Toda mi nismo le ogledovali, smo tudi romali. Da smo prejeli popolni odpustek, smo po-

romali in molili v sedmerih rimskih glavnih cerkvah ali »bazilikah«: sv. Petra, sv. Pavla, sv. Janeza v Lateranu, sv. Marije Snežne, sv. Lavrencija, sv. Boštjana in sv. Križa. Dan pred začetkom koncila je prišel v Rim tudi prevzvišeni naš nadpastir, škof dr. Köstner. Gotovo je bil vesel, ko ga

(Nadaljevanje na str. 5)

Jesenska setev, spomladi zelena krma

Suša je najbolj občutno začela živino-rejce, ki imajo pol prazne senike in zato premalo krme, da prerediti živino preko zime do pomladanske košnje. Kdor je sejal mešanico Landsberger, ki jo je orosil septembrski dež — prvi po dolgotrajni suši —, ta bo imel spomladi obilno in zgodnjo košnjo. A tudi sedaj so še vedno mogoče setve, ki nam bodo dale obilno in tečno krmo zgodaj spomladi.

To velja predvsem za setev rži in ječ-

men. kg dušika 5 kg, 12 kg fosforove kisline in 10 kg kalija. Seveda lahko nadomestimo dotično sestavljeno gnojilo z 200 kg superfosfata, 200 kg kalijeve soli in 150 kg apnenega dušika.

Zelena rž je kot krmilo zelo tečna, če ni košena prepozno. Stara rž postane namreč trda, lesnata in netečna. Mlada in sočna pa je zelo tečna.

Ječmen je kot zeleno krmilo enakovreden rži — ali še boljše — a je žal bolj pozen, navadno za 2 tedna, to je do prvih dni maja. Zemljo pripravimo kot za rž, sejemo tudi v vrste, in sicer na razdaljo 15 do 18 cm, na ar pa vsejemo 1¼ kg semena.

Rž in ječmen sejemo navadno brez drugih primesti, a rži bi lahko primešali ozimne grašice ali tudi repišča.

Kdor misli sejati rž ali ječmen, naj setev pospeši in naj ne odlašaja.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 12. 11.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Zena in dom. — 10 minut za športnike. — 18.00 Recitacija in deklamacija. (4. del). — TOREK, 13. 11.: 14.15 Poročila, objave. — Bolje je paziti kot zdraviti se. — SREDA, 14. 11.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 15. 11.: 14.15 Poročila, objave. — S knjižne police. — PETEK, 16. 11.: 14.15 Poročila, objave. — Od petka do petka po naših krajih. — Glasbeni vložek. — Z gledališkega odra in z galejskih sten. — SOBOTA, 17. 11.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. 18.25 Za našo vas.

Kako pozimi krmimo kokoši

Zimsko krmljenje kokoši je na splošno drago in ni tako enostavno kot poletno. Zato je prav, če že jeseni odstranimo vse starejše kokoši in slabe nesnice ter obdržimo le dobro razvite zgodnje jarchice.

Zvečer krmimo kokoši zrnje, in sicer vsak dan drugo vrsto. Za vsako kokoš potrebujemo dnevno od 5 do 6 dlk zrnja, od časa do časa jim lahko damo koruzo. Zjutraj pripravimo kokošim mehko hrano, ki sestoji v glavnem iz kuhanega in zmehkanega krompirja, debelih pšeničnih otrobov ter iz drobirja suhe deteljice. Da poveča-

vali pri življenju in da dobimo kako jajce. Če pa hočemo od kokoši imeti več jajc, moramo krmu dodati več beljakovin, ki

Vse „JOKA“-izdelke — kavče — preproge — žimnice — klavirje — harmonije

dobite ugodno pri

FRANZ KREUZER's WtW.

prodaja pohištva in klavirjev

Klagenfurt, Kardinalplatz 1, Tel. 23-60

jih primešamo med jutranjo hrano.

Ena največjih napak pri zimski prehrani kokoši je krmljenje samo z zrnjem. To ni le predrago, temveč za kokoši povsem neprimerno. Žitarice vsebujejo komaj polovico beljakovin, ki jih kokoš potrebuje. Če jim dajemo samo žitarice, se kokoši sicer debelijo, a nesejo prav malo. Najslabše žito je v tem primeru koruza.

Da se živali dobro počutijo, je nadalje potrebno, da jim vsak dan — najbolje opoldne — nudimo nekaj svežega zelenja. V pošteve pridejo zeleni odpadki iz kuhinje, solata, ohrovt, zelje itd. Če nimamo drugega, jim lahko damo kakšno svežo peso, ki jo obesimo v primerni višini. Ko kokoši pikajo po pesi, se razgibljujejo in ogrejejo.

Beck je govoril o stavki in, kakor vedno, o Rusiji, o Španiji in diktatorjih, tako strahopetnih kakor zajci. Nato je govoril član kovinarske stroke. Možakar je stopil na oder in, ker je bil pijan, čvkal cele četrt ure. Za njim je nastopil poseben odposlanec iz Pariza.

Med njegovim govorom, ki ga je venomer prekinjalo ploskanje, sem zmolil kratko molitvico. Vse sile sem zbral in Boga prosil pomoči. Redkokdaj sem tako molil kakor tedaj, ko sem se šele prav zavedel svoje slabosti. Med odmorom sem nato dvignil roko in zaklical:

»Zahtevam besedo!«

Takoj jih je bilo štiri ali pet nad menoj:

»Kaj pa spet hočeš?«

»Pritožbo imam!«

Slutili so, kaj bi rad povedal. Brčkone so o križu že kaj slišali.

»Gorje ti, če bo tvoja zahteva v zvezi s tvojim Kristusom! Samo eno besedo o tem, pa ti zobe izbijemo!«

S stisnjenimi pestmi so me obkolili.

»Prav,« sem rekel, »torej ne bom o tem govoril. Govoril bom o strokovni svobodi in o stališču mojega sindikata.«

»Potem pa lahko govoriš. Saj smo za svobodo.«

Stopil sem k sodom, toda pariški zastopnik je pred menoj stopil na oder in zasmehljivo dejal:

»Predstavljam vam delegata Svobodne strokovne zveze.«

Slovensko kulturno društvo v Celovcu

priredi v sredo, dne 14. novembra 1962 ob pol 8. uri zvečer v Mohorjevem domu v Celovcu, Viktringer Ring 26

PROSVETNI VEČER

Spored:

Zakaj in kako je nastala elektrarna v Kazazah

Poljudno predavanje s slikami. Po predavanju družaben razgovor in prijetno razvedrilo ob domači pesmi

K udeležbi vabi odbor

Če boš sejal ozimno pšenico...

Ne pozabi, da s srednjim pridelkom odzameš hektaru zemljišča približno 40 kg čistega dušika, okoli 55 kg fosforove kisline in 60 kg kalija. Tudi gotovo več, da naše zemlje ne vsebujejo neizčrpne zaloge imenovanih snovi, temveč da jim te snovi primanjkujejo. Zato moramo gnojiti, kar pomeni, da damo zemlji nekakšen predjsem, katerega nam potem vrne v obliki zrnja in slame.

Zgornja količina dušika ustreza 200 kg žveplenokislega amoniaka, enaki količini amonijevega solitra, 270 kg apnenega solitra, ali isti količini apnenega dušika.

Fosforovo kislino moramo v vsakem primeru zemlji povrniti oziroma ji dati predjsem. Povračilo pa ne sme biti samo tako veliko, ko je bil odzjem, marveč večje, in sicer vsaj za polovico. Torej ne zadostuje 300 kg superfosfata, marveč ga je potrebno 500 kg. Superfosfata namreč precej ostane v zemlji za prihodnji pridelek. V pustih in peščenih zemljah velja isto tudi za kalij, katerega moramo vrniti zemlji več, kot smo ga odvzeli s pridelkom. Če pa je zemlja ilovnata, ni potrebno bogato gnojenje s kalijem, ker vsebuje taka zemlja precej kalija. A tudi ilovnate zemlje so hvaležne za kakšno vrečo kalijeve soli, posebno če sadimo krompir. — Naredimo koristno delo, če zemlji vrnemo ves s pridelki odvzeti dušik, ker se na ta način ne zmanjša rodovitnost. Ni pa to nujno potrebno, ker dobijo naša zemljišča precej dušika tudi iz zraka. Vsaka kapljica dežja nosi s seboj trohico dušika, posebno če dežuje potem, ko se je močno bliskalo in grmelno. Vendar je prav, da nadoknadimo odvzeti dušik, posebno ko v tem oziru naš kmetovavec ni posebno radodaren.

Kako vplivajo navedene gnojilne snovi na pšenico? Vsaka rast tudi najmanjšega dela pšeničnega grma potrebuje harmonično delovanje vseh treh gnojilnih snovi, ki se vse nahajajo v pepelu dotičnega dela. Vsaka gnojilna snov pa ima tudi poseben vpliv: dušik vpliva predvsem na razvoj zelene snovi — to je na dolgost stebila in listov; fosforova kislina in kalij pa vplivata posebej na močan razvoj korenin, na splošno zdravje rastline, na trdnost in krepost stebila, ki potem ne poleže, ter na tvorbo in dozorenje pridelka — pri pšenici zrnja.

Bili smo na novi sv. maši...

(Nadaljevanje s 4. strani)

je na kolodvoru v Rimu že čakal njegov najmlajši duhovnik, novomašnik Kajžnik. Posebno ga je vesel zato, ker študira prav v istem zavodu »Germanicum«, v katerem

Skrbeti moramo tudi za sestavine, ki vsebujejo rudninske snovi. Zelo važno je pri tem apno, ki ga najceneje dobimo v jajčnih lupinah. Zato skrbna gospodinja spravi vse leto suhe in zdrobljene jajčne lupine v posebno škatlo, da jih pozimi od časa do časa daje živalim po eno peščico. Dobro je tudi, če imamo v kakšnem zaboju spravljen zidni omet. Tudi tega dajemo kokošim, ki v njem najdejo apna ter za delovanje želodca potrebne kamenčke. Med jutranjo hrano mešajte kuhinjske odpadke, zlasti mesne.

Za njim sem se prikazal jaz. Velik krog se je oglašil.

V svojem modrem, zamazanem jopiču in s svojim obrazom, ki ga je skazilo trpljenje zadnjih tednov, se bržčas nisem kdove kako postavil. Ampak to ravnanje me je razpalilo, kakor da bi mi bil kdo dal zausnico. Spomnil sem se zvijač, ki nam jih je pripovedoval abbe Lootens, kadar je treba govoriti množici: Vsekdar le za, nikoli proti; glej, da boš imel zadnjo besedo; ljudi spravi v smeh. To so majhne, nedolžne zvijače, ki so vselej uspešne.

Zato sem torej začel tako, da sem pijanemu delegatu kovinarskih delavcev čestital k njegovim govorniškim sposobnostim. Vsi so se smejali. Nato sem govoril o svojem klavrnem obrazu ter se opravičil, češ da sem le ubog delavec, ne pa funkcionar kakega sindikata. Delavci namreč nimajo preveč radi teh gospodov, ki varno sede v sedlu.

Pariški govornik je začutil moj udarec in ga je poskusil takoj vrniti, kričeč:

»Tovariši, talkile znajo bolje govoriti ko kdo izmed nas, ker jih tovarnarji plačujejo, da se morejo izobraziti...«

Pa je mahnil v prazno. Saj so ljudje vedeli, da sem bil v tovarni vse kaj drugega kakor pestovalec. Nikoli nisem Boga tako zahvalil ko zdaj, da mi delodajalci nikoli niso bili pokazali nobene naklonjenosti.

Nadaljeval sem. Malce so me zmedli, ker

je tudi sam študiral. Prevzvišeni pa je hotel priti med nas, svoje ovce, koroške romarje, ki bomo ob začetku koncila nekako predstavljali vso škofijo.

Zato smo se popoldne zbrali v cenkvi na Palatinu vsi romarji, da smo skupno s svojim škofom opravili posebno pobožnost na čast Sv. Duha za uspeh koncila. Škof nam je govoril v začetku v slovenskem jeziku, nadaljeval pa v nemškem, o pomembnosti koncila in o naši dolžnosti, da izprosimo s svojo molitvijo in premagovanjem mnogo milosti od Sv. Duha, ki je glavni faktor pri koncilu, da bodo s tem koncilom »nove blinosti« svete Cerkve.

Pri sprejemu smo škofu podarili šopek sedem rdečih nageljnov, ki naj označijo sedem darov Sv. Duha. Po pobožnosti pa smo mu v slovo zapeli našo »Njav čez izaro«, ki jo je škof s svojim tajnikom kar veselo in presenečeno poslušal in izjavil, da je moral priti prav v Rim, da je slišal celotno pesem: »Njav čez izaro«.

sem prav za prav spočetka hotel govoriti o križu. Zdaj sem se moral lotiti strokovnega vprašanja, ker bi me bili drugače z odra vrgli. Kakor mi je pač prišlo na misel, sem govoril o stalnem prizadevanju Svobodnega sindikata za družino, dom in otroke. Čutil sem, da imam poslušalce vedno bolj za seboj. Navzočih je bilo dosti žena. In žena ohrani vedno več ljubezni do doma ko mož. Moji prijatelji so to čutili.

»Far!« zanjove eden.

Jaz pa sem mirno nadaljeval in prešel k zastavam. Omenil sem jim, kar sem vedno naglašal: »Ne maramo nobene diktature od katere koli strani. Nobene zastave ali pa zastave vseh: tribunov in rdečo...«

Postal sem vedno bolj predrzen in od zastav prešel kar na križ.

»Ker pa že govorim o svobodi, pred vami vsemi zahtevam krščansko svobodo, svobodo tistim, ki so za Kristusa, katerega ste oskrbnili. Naš prapor je križ. Podlež ga je vrgel na tla in oskrnil.«

Pri tem sem se ozrl na svoje nasprotnike. Njihovih besnih in spatenih obrazov sem se kar ustrašil. Naglo sem preokrenil. K sreči so ženske začele mamrati:

»Res je...«

»Prav ima...«

»Ta križ nam ni bil v napotje...«

»Že toliko časa je visel tu zgoraj...«

To slabotno in revno odobravanje me je vendarle spet opogumilo. (Dalje)

M. van der Meersch:

18

Delo sem dobil!

(„Ribiči“ — iz življenja katoliške delavske mladine)

Ko sem okoli poldneva hodil po tovarni, zagledam rdečo zastavo. Snel sem jo in blago pobasal v žep. Od Doormansove krme so me brčkone opazili. Kakih štiri ali pet prenapetih je prišlo od tam in se začelo z menoj kregati. Ponavljal sem jim:

»Ali moja zastava z vašo, ali pa sploh nobene!«

Ko smo se pošteno ozmerjali, smo sklenili, naj o tem odločajo glavni delegati na popoldanskem shodu.

Od dveh naprej so vreli delavci skupaj. Tudi dosti žensk. Shod je bil važen. Beck je hotel govoriti. Spet enkrat o tem, ali naj stavko končamo. V resnici pa zato, da vnovič navduši množico, ki se je že skoro naveličala.

Srce mi je silovito bilo. Kar priznati moram, da sem se ta hip najmanj tako bal kakor moji ljudje. Zaskrbljen, pa čisto po tistem, sem si po svoji navadi ponavljal: »Nič se ne bojim dedcev! Ne bojim se jih! Jim že povem, kar jim gre! Govoril bom!«

Beck je prišel ob treh s svojim štabom in z delegatom C. G. T. Ta gospod se je nalašč zaradi nas pripeljal iz Pariza.

Stašynsky — skesani morilec

V Monakovem sta živel v poveljnih letih ukrajinska voditelja odporniškega gibanja proti komunizmu Stefan Bandera in Lev Bebet. Bila sta na črni listi tajne moskowske policije in zapisana smrtni obsodbi, ki bi naj bila izvršena ob prvi priložnosti.

Leta 1959 sta bila oba ukrajinska voditelja protikomunističnih upornikov na skrivnostni način usmrčena v Monakovem; ubijalec je izginil brez vsake sledi...

Pred letom pa je bila pojasnjena skrivnostna smrt Bandere in Rebete. Morilec Bohdan Stašynsky se je sam javil policiji v Zapadnem Berlinu. Do tega ga je pripravila globoko verna žena in zasledovanje tajne policije ter upanje na novo življenje v svobodi...

Zgodba se je takole razvijala:

V nekem plesnem lokalu je Bohdan Stašynsky — z drugim imenom Josef Lehmann — spoznal 21-letno Inge Pohl in navezal z njo resno razmerje. Njegovim predpostavljanim to sicer ni bilo po volji, saj je vendar dovolj brhkih deklet v Rusiji, vendar poslušnemu Bohdanu tega razmerja niso povsem prepovedali.

Nekega dne je bil Bohdan Stašynsky poklican v mestoce Karlshorst, kjer je bila centrala tajne sovjetske policije. V svoje presenečenje je dobil nalog, da mora usmrtiti dva velika sovražnika Sovjetov, Bandero in Bebeta, ki bivata v Monakovem. Vsako pomišljanje bi moglo njega samega stati življenje...

S ponarejenim potnim listom in pod imenom Siegfried Dräger je potoval v Monakovo. Na stopnišču hiše, kjer je bila uprava lista »Suchasna Ukraine« je Dräger srečal Rebete. Iz skrivnostne pistole, katero je imel zavito v časopisni papir, je Dräger izstrelil smrtonosni strup proti Rebetu, ki je nekaj minut nato že obležal mrtve na stopnišču.

V oktobru istega leta je bil Stašynsky zopet v Monakovem. Tokrat si je nadel ime Budeit; iskal je srečanje z Bandero. V hiši na Karlovem trgu št. 8 sta se srečala in Bandera mu je kot nepoznanemu uslužno odprl vrata. V tem trenutku se je zgrudil na tla, zadet po plinskem izstrelku iz Stašynskove skrivnostne pištole...

Tudi tokrat je morilec brez sledi izginil in nekaj dni pozneje je že bil zopet v Berlinu. Celo svoji zaročnici je smel povedati, da je v službi tajne policije. Kmalu je prišel ukaz, da mora v Moskvo; z njim sme iti tudi zaročenka. Tam ji razodene vso resnico...

Todaj se jima je porodila misel na beg; v svobodi se bosta poročila, toda Bohdan je bil še daleč do odločitve. Pod imenom Aleksander Antonovič Krylov je živel v Moskvi in tudi potoval k poroki v Vzhodni Berlin. V Moskvi mu je bilo dodeljeno enosobno stanovanje ter časna podpora v višini 200 rubljev na mesec, dokler mu ne določijo druge službe.

Vedno bolj je čutil, da je pod nadzorstvom in nekega dne je pri pobijanju ste-

SOCIALNA ŠOLA:

„Tudi s hudičem ...“

ZMESNJAVA BESED

Živimo v času, ko dobivajo besede več pomenov oziroma skoraj nasprotujoče si pomeni. Vzemimo za primer samo besedo svoboda. Kar danes enim pomeni beseda svoboda, to so drugi zmaličili v najhujše suženjstvo, ko v imenu svobode obsojenim sovražnikom »ljudstva« zanikajo vsako pravico. Podobno je z besedo demokracija, ki enim pomeni najširše uveljavljanje človeških pravic na osnovi enakopravnosti, dočim pomeni drugim absolutno nasilstvo nad brezpravnim v imenu državne oblasti, ki je bila ustvarjena s prevaro in nasiljem.

Tudi pojem »država« ali »državna oblast« ima danes več pomenov. Enim pomeni država najvišjo oblast človeške skupnosti v mejah državne celote, ki ima nalogo, da omogoča posameznim članom svoboden razvoj in jim zagotavlja mirno življenje v blagostanju. Pri tem so jim zagotovljene svobode mišljenja in delovanja v okviru splošnih državnih zakonov. Drugim pa pomeni država malega boga, kateremu gre absolutna oblast nad človeškim življenjem, delovanjem in mišljenjem. Človeku gre le toliko pravic, kolikor mu jih določi državna oblast. Take so razne totalitarne države nacistične in komunistične oblike.

TEŽAVE DOGOVOROV

Razume se, da je zelo važno za razmerje Cerkev do države kakšne oblike je država, s katero naj Cerkev urejuje »mešane zadeve«. Z državami z navadno demokracijo, kakor jo imajo države zapadnega bloka, urejuje Cerkev navadno s konkordati, ki so zakoniti dvostranski dogovori. Vse težje pa je najti osnovo za take dvostranske dogo-

nic odkril kontrolno-slušni aparat v podu. Bojazen, da so pogovori z ženo že registrirani na policiji — saj sta tolikokrat razmišljala o begu — ga ni več zapustila.

Medtem so v Zapadni Nemčiji iskali morilca ukrajinskih voditeljev. Sovjetske oblasti so odredile, da mora Stašynsky vsaj sedem let izginiti iz javnosti, da bi mednarodna tajna služba, ki ima prav gotovo tudi v Moskvi svoje agente, ne odkrila morilca.

Toda Bohdan in njegova žena sta dobro vedela, kaj pomeni sedem let skritega življenja ob bori 200 rubljev na mesec. Zavedla sta se, da njuno življenje za Sovjete ni vredno niti par kopejk. Ali ju ne čaka usoda Rebete in Bandere...?

Odslej jima je ostalo le še upanje na beg. Toda kako...?

vore z državami, kjer je verska svoboda ogrožena po absolutističnih težnjah državnih oblasti.

Toda tudi z državami s totalitarnimi režimi je pripravljena Cerkev urejati medsebojna vprašanja, čeprav je v načelu proti takim oblikam državne ureditve, ker nasprotujejo osnovnim pravicam človeške družbe in posameznikov. Vrhovno načelo Cerkev, ki pri tem usmerja cerkveno diplomacijo, je skrb za rešitev duš.

Iz filmskega sveta

Dan „Dobrega filma“ v Celovcu

Filmski referat krške škofije je v dneh 19. in 20. oktobra priredil dan »Dobrega filma« v dvorani Trgovske zbornice v Celovcu. Na to dvodnevno zborovanje so bili povabljeni zastopniki Cerkev, javnosti, kino-podjetnikov in farnih referentov.

Predsednik dunajske centrale »Dobrega filma« dr. Sigmund Kennedy je imel prvi referat o vlogi in učinkih filma. Poudaril je vzgojno moč filma, ki pa more biti tudi v službi slabega, če se zlorablja. Razveseljivo je dejstvo, da se tega prav dobro zavedajo vsi odgovorni činitelji za javno moralo v Avstriji. Akcija, ki si je zadala nalogo, da pospešuje dober film in nosi ime »Za dober film — der gute Film« je zato našla povsod mnogo razumevanja in podpore, kar ji lajša uresničevanje velike in težke naloge. Ponovno je bila v referatu kot v razgovoru iznesena zahteva, da bi filmi, ki imajo dobro oceno in so vzgojne vrednosti, naj bili oproščeni davka.

Škofijski referent dr. Kinzel je v nadaljnjem referatu govoril o razmerju kina

V januarju 1961 je smela žena Inge na porod v Berlin, nakar bi se naj vrnila v Moskvo. Toda po nesrečnem naključju se je otrok pred povratkom v Moskvo zadušil. Telefonično obveščen je smel oče pod nadzorstvom potovati v Berlin na pogreb otroka; moral se je redno javiti policijskim oblastem.

Takrat je bilo sklenjeno, da za vsako ceno ubežita v svobodo. Na večer pred usodnim 13. avgustom, ko so začeli graditi berlinski zid, sta srečno prekoračila mejo.

Nekaj ur pozneje je stal Bohdan Stašynsky v zapadnem Berlinu pred policijo in izpovedal dva zločina... In sedaj hoče v ječi zadostiti, kar je storil kot komunistični agent. Postati hoče nov človek in se izkazati ženi, ki ga čaka, hvalečnega, da mu je bila vodnica...

In oče? Strašno bi ga bilo prizadelo. Težko bi bil pronesel. Pa še na Rozalko in Minco bi padla senca.

»Bog bodi še enkrat zahvaljen, da se je vsaj tako izteklo, kakor se je.«

Nad Triglavom se je zasvitalo. Petelin je naznanil zarjo. V hlevu je zadonel zamolkel topot. Viktorjeva kobila je vstala in bila ob macesnova tla.

»Viktor?«

Včeraj pod noč je bil res pripeljal svojo kobilo s Kónjščice in jo privezal v hlev, kakor bi bil že domač Cvetkov. Takih konj v Bohinju kar nič več ni. Na oči poseka celo Lisca. Ali je res postavnejšega života, ali jo le temnotjava barva kaže lepšo?

Viktor je ostal pri večerji in jedel krompir in skuto, spet kakor bi bil doma. Cilka ni mogla več tajiti. Kar je res, je res. Priljuden fant je in malokatera bi ne bila vesela, če bi pogledal za njo. Skoraj vsaka bi se z obema rokama oprijela priložnosti. Tudi Cilka sama ni mogla biti nič več neprijazna z njim. Skoraj gotovo bi se kar nič ne ustavljala očetovi želji, če bi ne bila že z Janezom v besedi.

»Janez?«

Cilka je na široko razpredla svoje misli. »Dober fant je, le malo boječ. Nima skraj nič, pa se zagleda v zemljakovo hčer. Pa še v tako, ki mora čimprej prevzeti domačijo. Priden je pa za dva, kar preveč. Ne privošču si počitka. Če bo še za naprej

ZA REŠITEV DUŠ

Znani italijanski politik in sociolog don Sturzo piše, da se je papež Pij XI. izrazil precej krepko, da bi se pogajal tudi s hudičem, če bi mogel tako rešiti kake duše. Državni režimi se menjajo, države nastajajo pa ljudstva in duše, ki jih mora Cerkev rešiti za večnost. Zato se Cerkev skuša prilagoditi danim razmeram, kolikor se le more. Seveda ne sme pri tem ničesar popustiti od božjega razodetja.

Moderna država nastopa s fizično silo in gospodarsko močjo. Glede teh stvari se Cerkev ne more meriti z njo. Toda ona je duhovna sila, ki ima božjo obljubo nepremagljivosti. Nadčasovna je in univerzalna.

Stalin je posmehljivo spraševal, koliko divizij ima papež. Hitlerju so se zdele nemške divizije nepremagljive, pa so se kljub temu razdrobile. Cerkev pa je vse te režime preživela, čeprav je morala mnogo trpeti, toda končna zmaga je prisojena njej. Tako uči zgodovina...

do ljudske izobrazbe. Poudaril je neovrgljivo dejstvo, da je film postal danes eden najvažnejših in najmočnejših faktorjev ljudske izobrazbe. Iz tega sledi, kako važno je, kakšno kulturo prikazujejo predvajani filmi sodobnemu človeku, predvsem pa mladini, ki predstavlja največji odstotek obiskovalcev filma. Iz tega pa tudi razberemo važnost »Dobrega filma«, ki naj izpodrine slabe filmske predstave. Zlasti katoličanom mora biti živo pred očmi dolžnost, da dober film podprejo. Opozoril je tudi na nedeljo filma, katero imamo vsako leto na 4. nedeljo v novembru.

Drugi dan je potekel predvsem v ožjem delokrogu filmskih referentov in strokovnjakov in so obdelali mnoge probleme ter vprašanja, ki se tičejo največ uresničenja poslanstva »Dobrega filma« v krški škofiji.

AVSTRIJSKI FILM V KRIZI

Strokovna organizacija »Film in Fernseh-film« na Dunaju je pred kratkim izdala spomenico, v kateri poziva državo, naj v zadnji uri prihrani na pomoč filmu. Odkrito priznava, da je avstrijski kino in televizija v takšni krizi, kakor še ni bila od svojega početka. Do tega kritičnega stanja jo je primoral državni davčni sistem, ki je postavil filmsko produkcijo za predmet izkoriščanja. Tolikšnega davčnega vijaka kot je v Avstriji, ne pozna nobena država na svetu. Na nevarnost krize je filmska produkcija že pred leti nujno opozorila, a je bilo vse zastoj. V slučaju gospodarskega poloma filmske industrije bo največjo škodo utrpel kulturni film in domovinski film, katerega bo težko zopet postaviti na noge.

V spomenici je nadalje zahtevano, da mora država občutno zmanjšati davke na domače filme, kulturne pa celo popolnoma oprostiti davčnih taks. Ustanovitvi je treba filmsko centralo in filmski fond v korist čim boljše izbire in izdelave dobrega domačega filma.

pri lesu tako zaslužil, kakor zasluži zadnje čase, in če bo tako varčen, kakor je zdaj, bo čez nekaj let lahko položil rejeno demarnico na mizo. Ni ga gruntarja daleč naokrog, da bi se ga branil vzeti za zeta. Čez nekaj let. Tako pa? Nima. Pač nima. Za zdaj nima. Fant pa — ne samo lep in postaven. Kakor zlato. Smolo ima pa tako! Čudno, da ga niso ubili v vojski. Naša dva so, kakor njemu in meni na kljub. In ko je že kar vse kazalo, da bo, pa ti pogine kobila. Pa še ko nalašč, vse nesreče sva kriva z Janezom. Prav za prav jaz sama. Kaj bi še njega dolžila.

Cilka je sedla v postelji, oprla komolce ob skrčeni kolena in skrla obraz v dlani. Jutranji hlad je zavel skoz okno. Zazeblo jo je skozi tanko strajco. Morala si je ornit hrbet.

V hribu za hišo je zapela borovčica. Otožno lepo je zadonel njen glas. Kakor bi potožilo svojo stisko nesrečno dekliško srce. Cilka se je še niže sklonila:

»Janez! Morebiti je že vstal in si sam kuha žgance pri Mrzlem studentu v kakšni zakajeni bajti, da s prvim dnevom žuljava roka spet prime za toporišče.«

Cilki so se zmedle misli vse vprek. Ob svitu je globoko vzdihnila:

»Morebiti pa res nisva namenjena drug drugemu. Še in še bom morala preudarjati, preden odrečem očetu željo. Takrat sem proti njegovi volji šla planinit. Kako se mi oteplje! Cilko je stresel mrz.

JANEZ JALEN:

CVETKOVA Cilka

Z G O D B A

Nesla je z Velega polja prek Tosca težak hleb sira, zavitega v nosilno rjuho in oprtanega na glavo. Tako tovorijo sir s planin moški. Vse skale, vse meli in vse jase okrog nje so bile v cvetju kakor za Veliki smaren. V soncu so se pozibavali metulji, čebele so se obešale na cvete, muhe so brenčale v zraku, njej pa je lil znoj po obrazu. Čez vse vrhove in doline je bilo razprostrto visoko poletje, steza pa, po kateri je hodila, je bila vsa ledena in zdrсна kakor o božiču. Kar oddahnila si je, ko se je z največjo težavo vzpela vrh stopnic v Toscu. Prav takrat ji je pa spodrsnilo in omahnila je vznak. Z glavo navzdol je padla čez strmo skalo in padala, padala. V spanju se je lovila in zamahnila z eno roko v zrak, z drugo pa u-darila ob zid in se prebudila.

»Hvala Bogu, da se mi je vse le sanjalo.«

V zvoniku je ura udarila eno.

Cilka je bila od mlačve zdelama, da so jo vsi udje boleli, pa je vedela, da dolgo ne bo več zaspala, če bo sploh še kaj. Bila je trudna kakor opoldne. Začela je razmišljati.

Prvo poletje po vojski je planinila. Oče je ni rad pustil, pa je molédovala in molédovala in znala pregovoriti še teto Jero,

da je potegnila z njo. Takrat ni razumela, zakaj se je oče tako upiral, ko je vendar vedel, da je njegova Cilka vsa mrtva na gore in planine. Ni hotel naravnost povedati. Izgovarjal se je samo na gospodinjstvo. Danes ga do dna razume, prav je imel.

Je tako, kakor se je njej sanjalo. Sredi poletja, med opojnim vonjem cvetja, je za mlade oskrbnice po planinah dokaj ledenih, spolzkih stož in nič čudnega ni, če kateri spodrsne. Marsikateri se potem življenje vse drugače zaobrne, kakor bi se ji sicer. Ni dosti manjkalo, prav za prav samo slučaj je bil, da se je njej sami izteklo, kakor se je.

»Bog bodi zahvaljen in ljuba Mati božja, obvarovala sta me sramote. Vredna tega nisem bila.«

Res. Koj po vojski ljudje niso vzeli tako hudo, če je katera poslala h krstu. Se bosta že vzela, ko se gospodarstvo spet uredi, so znali izgovoriti to in ono. Če pa katera dva nič nista imela, pa jima je le prijočal otrok na svet, pa ni dosti manjkalo, da ni nič pomislila, da bi je nihče ne kralo, da niso očitno hvalili njune nepokvarjenosti.

O njej sami bi ne mogli reči, da se bosta že vzela. Smejali bi se ji, da je hotela postati gospa, pa je ostala, kar je bila. Najgrše ime bi ji dali. In zanjo bi bilo posebno grdo, ko sta ji oba brata padla. Le branil pred jeziki, ko ni več njenih bratov?

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

HVALEŽNOST

Pri Breznikovih je bila hiša naprodaj. Ne vem, če bi jo sploh mogli imenovati hišo, ker sta bila stanovanje in hlev pod eno streho. Polovica poslopja je nudila Breznikovim stanovanje, v drugi pa sta stali dve suhi kravi. Podstrešje se je zibalo, ker je bil les že trhel in vsak čas je bilo pričakovati, da se vse podere.

To docela poprave potrebno hišo so kupili Komarjev ata, ki so se pred desetimi leti preselili v našo vas. Odslej se je pravilo pri hiši pri Komarju. Komarjev ata so bili visok, suhljat mož. Poznalo se jim je, da so bili trdo in dobro vzgojeni. Sedelje so jih kmalu vzljubili in odslej so jih vsi imenovali samo Komarjev ata. Pri Komarjevih so začeli pridno delati. Žena, sin in tri hčere so pomagali pri delu, ki je vsakokrat prineslo vidne sadove. Pridno so delali. Toda niso bili dolgo vsi skupaj. Hčere so doraščale in odšle v tujino si služiti kruh. Po dveh letih so se vrnile in se poročile. Ostali so Komarjev ata z ženo in doraščajočim sinom. Kljub temu so še pridno delali naprej. Ata so poleg polja, ki je obrodilo mnogo žita in živinske krme, začeli z zidavo poslopjij. Z žuljavimi rokami in s pridnostjo so postavili nov hlev in ga napolnili z živino. Nad hlevom se je kmalu nato dvignil velik skedenj. Ta je bil vsako leto napolnjen z živinsko krmo. Sad tega truda je bila zdrava živina, ki je prinesla atu mnogo mleka in spodbude. Poleg hleva so hoteli imeti ata še lep dom. Tako je tudi ta kmalu stal okrašen z nageljčki na oknih. Ata so bili veseli, da je šlo vse tako po sreči.

Kmalu zatem se je zgodilo nekaj drugega. Mladi Komar, na katerega so stavili ata vse upanje in garali zanj, jim je začel kljubovati. Ni zadostovalo, da je zapravljajl denar. Ata so ga svarili, a to ni nič zaleгло, ker je imel sin zaslonbo pri materi. Mati je podpihovala sina in mu pomagala v sporu z očetom. Ta razdor se je začel z majhnim in se vedno večal. Potekala so leta in ata so že nad 10 let gospodarili pri nas. Pred nekaj leti se je Komarjevih začela vidno razdirati družinska celica. Mati, ki naj bi bila ognjišče v družini, je postala vedno bolj zavistna. Marsikaj je skrivala pred možem in zapala sinu. Ata so potrpeti, čeprav sta ona in sin postajala naravnost kruta. Sin kupil — da bi izzival očeta — vozilo. Račun pa je moral plačati oče.

Kmalu za tem sem srečal ata. Spremenili za se jim je brala zaskrbljenost. Večkrat so za sem jim je brala zaskrbljenost. Večkrat so tožili sosedom svojo bedo, a v glavnem so te reči obdržali zase. Ostale so v družini. Kljub temu pa vaščanom ni ostalo prikrito sinovo in materino počenjanje nasproti

očetu. Vsem je postajalo stanje v družini jasno, ko so videli sina pohajkovati in se vračati zjutraj domov. Naslednji dan je spal, namesto da bi pomagal očetu pri delu. Sploh se mu ni ljubilo delati. Največje veselje je imel pri zabavah...

Bila je sobota, ko so ata na večer priselili k nam pod lipo. Pravili so, kako jih skrbi sin, ki vse zapravlja, kar so z žuljavimi rokami pridelali.

»Bojim se, da bi dom in grunt, ki sem ga s težavo uredil, prešel po sinovi krivdi v tuje roke,« so zaskrbljeno dejali ata.

V nedeljo zjutraj smo jih kot po navadi — videli v cerkvi. Pristopili so k obhajilni mizi. Na poti iz cerkve jim je postalo slabo. Doma so se vlegli v posteljo in zaspali — v miru.

Na Kitajskem sem slišal praviti, da se je to nekoč res zgodilo. V kraju Ljan-čuan je živel sedemdesetleten starček. Reče je bil neozdravljivo bolan in zato svojim otrokom in vnukom le v breme in nadlego. Snovali so zaradi tega načrt, kako bi se ga na lep način znebili. Umoriti ga — s tem se niso mogli sprijazniti, kajti tak način tudi država kruto kaznuje. Če komu dokažejo, da je umoril očeta ali mater, so mu pred prvo svetovno vojno sneli kožo z živega telesa, ali pa mu privezali štiri vole za roke in noge ter jih pognali na vse štiri strani. Seveda se to ni vsakokrat zgodilo, a bili so časi, ko so res tako kaznovali. Stari Kitajci to pripovedujejo.

Otroci in vnuki omenjenega gobavca so torej ugibali, kako bi spravili s sveta očeta, ne da bi ga bilo treba umoriti. Vsakdo bi si ne mogel pomagati, toda Kitajec je iznajdljiv. Kaj store? Kupijo prav lepo rakev, najdragocenejši dar, ki ga sploh morejo otroci na Kitajskem pokloniti staršem. Starec je bil kar iznenaden, ko je videl, kako je lepa in dragocena. Vsa je bila prepleškana in svetila se je očarujoče.

Pa pravijo sinovi: »Oče, najbolje storiš, da kar ležeš vanjo ter se daš pokopati; drugače v pol leta svetla površina obledi in rakev ne bo več tako lepa.« Oče jih sprva debelo pogleda in se seveda ne more odločiti za tak korak. Pa sinovi nadaljujejo: »Mi bi potem priredili svečan pogreb, ki bi se ga udeležil tudi ti.« — To se pa zdi očetu silno prikupljivo in vablivo. — Itak ne boš več dolgo živel, morda umrješ v desetih dneh, in potem se moraš odpovedati pogrebni pojedini. In, kar je najhujše, nastati utegne požar in dragocena rakev bi zgorela, mi pa nimamo toliko denarja, da

Prvič v življenju bo žela pšenico. Kaj ječmen, oves in rž! Pšenica, pšenica! Potresla je z glavo, da sta okrog vratu zamahedralla vogla temnomodre rute z belimi pikami, ki jo je bila Cilka prinesla iz Zadruga v Srednji vasi. Kar zaumeti ni mogla, kako da njeno starejšo sestro nič ne veseli odžeti prvi snop. Kadar bo ona gospodinja in dozorni pšenica. Ha! Zamahnila je s rpopom, pa ga hitro spet povesila. Domislila se je, da bi Cilka dokaj rajši gospodinjala pri Bajniku, kjer ne sejejo pšenice, kakor pri Ovetku, kjer je je toliko zraslo, da bodo morale pohiteti, če hočejo vso do večera požeti. In ko odraste, kam si bo ona sama želela gospodinjit?

»Lej, Rozalka, kako se Cilka obotavlja,« se je oglasila za Minco Francka, Sodljevega Toneja žena, ki jo je Cilka naprosila za žetev. Imela je tri otroke, pa je bila še vedno videti kakor deklič. »Kaj se boš ti drugo leto pri Robarju tudi tako muhovala?« je dregnila s komolcem Rozalko.

»Jaz pri Robarju?« je bila Rozalka v zadregi.

»Seveda, kaj se ne mislita z Martinom vzeti?«

»Že. Pa še ne tako brž.«

»Ne razumem vas. Tistih ne razumem, ki vam nič ne manjka. Toliko kruha! Pa kako dobrega! Francka je z razprostrtima rokama kazala njivo zrele pšenice. »Pa leta in leta odlašajo in čakajo, da so že do grla drug drugega siti, preden se vzamejo.«

Vsi smo se ustrašili vesti o smrti starega Komarjevega ata. Ko so ležali na parah, smo jih pogledali in jih škropili. Žena ni bila razburjena in tudi še zdaj ni. Nek sosed — ožji prijatelj umrlega — je rekel sinu: »France! Ti si kriv in tvoja mati očetove smrti, ker si tako ravnal z njimi. Ti boš to dejanje še obžaloval. Sin se niti ni ustrašil teh besed in je vpriču vseh navzočih odgovoril: »Jaz nikoli ne bom obžaloval.«

Komarjevega ata že dve leti pokriva hladna prst pri Sv. Jakobu. Sin pa ne najde miru nikjer. Tudi vaščani se ga izogibljejo. Prodal je že nekaj zemlje, ki pripada materi. Komarjev ata so namreč zapisali svoj delež posestva vnuku.

Tako je propadel dom, kjer se je rušila družinska vez. Vaščani pa so trdno prepričani, da se bo ta knivica maščevala...

Mirko

Živ pokopan

bi ti kupili novo. Vsekakor, le s težkim srcem se ločimo od tebe, pa saj nas nekoč vendarle moraš zapustiti; in tvoja duša bo itak vedno med nami v domačem svetišču.«

Starcu se zazdi predlog pameten in dober in privoli...

Določijo dan pogreba; sorodniki in prijatelji so povabljeni, godba je naročena. Kuhajo in pečejo, veliko gostijo pripravijo. Ko napoči določeni dan, se že navsezgodaj slišijo strelji. Povabljenici se zberejo. Proti poldnevju se vrši slavnostna pojedina, ki se je udeleži tudi »mrtvec«. In še prav postreže si, kajti kmalu bo moral leči v grob — si misli — in potem bo konec dobrih reči.

Po obedu se zvrti sprevod: spredaj godba, nato žalujoči, sinovi namreč in vnuki starčevi, nato sledi prazna rakev, nosi jo osem mož, za rakvijo stopa živi »mrlič«, žaluje sam nad seboj... Na pokopališču postavijo rakev poleg novo izkopanega groba, dvignejo pokrov, nesrečnej leže v rakev, rakev zopet zapro, zabijejo z dolgimi žebli. Udarci kladiva odmevajo, sinovi in vnuki zaženejo glasen jok in krik. Rakev spuste v jamo, grob zasujejo in v nekaj minutah je gomila nasuta. Mrtvec je v rakvi, v grobu, a še živi. — Množica se razide. Otroci in vnuki si obrišejo solze ter odidejo domov. Veseli so, da so se starca srečno rešili...

To zgodbo popisuje R. Pieper v svoji knjigi o Kitajski. Shranite jo in jo boste znova prebrali in premislili, ko boste prebrali knjigo STRAHOTE KITAJSKIH JEČ, ki jo boste dobili med letošnjimi Mohorjevimi knjigami. Je iz današnjih časov, napeto pisana in nad vse poučna.

Potegnil je jutranji veter in pšenica je zavalovila kakor zlato jezero, skrito med sedmimi gorami, o kakršnih vedo povedati pravljice.

»Kar pogledajte!« se je razvnela Francka. »Še klasje mi je prikimalo in pritrdilo, da tako ni prav. Nihče ni iz železa. Hudič to prav dobro ve in rad pristavi k takemu močilu svoj piskrček. Pa tudi otroci morajo o pravem času odrasti, da so že sami svoji, kadar mati in oče ležeta v grob.«

Minca je gledala Francko pazljivo ko gospoda na prižnici.

»Naju s Tonejem pogledajte,« se je potrkala na prsi: »Kakor bo vojske konec, se bova vzela, sva rekla. Tako je držal besedo, da je ušel iz laškega ujetništva, v katerega so ga bili čisto po krivici odgnali. In preden so se čakovci vrnili, sem jaz že zibal,« ji je ušlo na fantovsko izreko po navadi veselih bohinjskih dekličev. »Sedaj imam že tri fantine, Tončka, Francka in Janezka. Taki so, da jih včasih komaj užnem. Tonček že kozo pase. Boljši časi sami prihajajo. Res, da smo še vedno kar v čudniškovem stanu, ipa smo se že kar privadili. Zasluživa pa le oba in radi se imamo. Ujuh! In če mi Bog da zdravje, še svojih otrok otroke bom pestovala. Jujujuh!«

Cilka je Francko skoraj nevoščljivo pogledala: »Kaj se ti mara!« Naglo se je sklonila in začela žeti.

Francka se je spomnila, da je zavoljo

Dve sliki

Pred mano sličica visi, spomin iz blažene mladosti; na njej se barva las črni, obličje polno je radosti.

Nobene brazde ni tedaj še skrb na licu izorala, cvetela sta mi vrt in gaj, poletna zarja je sijala.

Na steni tesno zraven nje visi še druga večja slika. Podobni sta si pač obe in vendar — kolika razlika!

Na sliki tej ni črnih las, nikjer mladostnega izraza. Le kdo je slikal ta obraz — nedvomno bil je — mojster skaza!

Vse čelo zdaj je polno gub in glava se na prsi sklanja, nagiba smrti se v poljub, utrjena želi si spanja.

»Nekoč si meni bil enak,« mi prva slika kaže lice. — »Nikoli več ne boš zdaj tak v mladost nazaj ni več stezice!«

»Dospel si na življenja rob,« podoba zraven nje mi pravi. — »Dozorel si za hladni grob, ki srcu slednjo bol ozdravi.«

Limbarski

PREGOVORI

Komur se mudi, temu je vsaka pot predolga.

Laž zjutraj vstane, toda mraka ne dočaka. — Laž ima kratke noge.

Bog počasi hodi, toda hitro pride.

Bogat je, kdor ni ničesar dolžan in mlad je, kdor je zdrav.

Kritika je davek, ki ga mora plačati človek javnosti, ako hoče dobiti red: odlično.

KMETJE!

Za prihodnjo pomlad si gotovo želite poceni strojev, zato ne zamudite ugodne prilike in naročite takoj, ker se vam sedaj nudi ugodnost, doseči najvišji zinski popust pri tvrdki

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

»Ko bi vsaj še mamó imela! Njej bi zapala svojo stisko, čeprav ne lahko, pa bi že kako premagala sram. Samo mami in nikomur drugemu.«

Cilka je obnisala solze kar v rjuho, se pokrižala in vstala. Zamesiti je morala pogazo. Ne gre, da bi pri Ovetku žanjice obžetvi pšenice jedle črn kruh.

Šepetaje molitev je stopila na prag. Beli vrhovi skalnih gora so že rdeli v jutranji zarji.

Cvetkove pšenice je bilo obsežen kos. Še preden je sonce posušilo roso, so obdale na ozarrah pred njo s sklepanimi in nabrušenimi snpi žanjice. Prišla je Cilka, ki je prinesla tudi oselnik in oslo, da bo vsaka mogla brusiti, kadar se ji skrha ostrina. S Cilko je hodila teta Jera, pokrita v pikčasto ruto: »Veš, Cilka, res je, da si v pikčasto ruto:« »Veš, Cilka, res je, da si v težko odtrgala od doma, pa ni lepo, če gospodinja sama ne nažanje prvega snopa zrele pšenice. In le zapomni! Vsako leto, kadar boš to staro navado opustila, ti kolač v veliki noči ne bo dobro vzhajal. Saj ni treba dolgo ostati. Kopo snopja nažanji pa pojdi spet domov.«

»Bom.«

Cilki se ni ljubilo dosti govoriti. Vsa zbita je bila od premišljevanja ponoči. Še poslušala je samo z enim ušesom. Je pa zato Minca lovila z obema ušesoma in še z usti vsako besedo posebej. Stala je za tri po dolgem položene snope proč od tete.

Rozalka že lahko tako govorila, kakor je, zavoljo Cilke bi pa ne bila smela. Hudo ji je bilo. Od strani je videla, kako si Cilka gnize ustnice, da zadrži solze. Francka bi bila najrajši pokleknila pred Cilko in jo prosila odpustčenja. Kako naj popravi? Z glasom, ki ni bil prav nič podoben prejšnjemu, je na pol tiho zaprosila: »Cilka! Ne zamenjaj moji klepetavosti. Nič hudega nisem mislila.«

Cilka je vezala povrečo: »Kdo bi ti prisodil, da imaš že tri otroke. Še vedno si veseli Franček, ki nas je v planini vsako jutro z vriskom budil.«

»Še zmeraj lahko vstanem zjutraj. Jutro je najlepši čas,« se je Francka razveselila odpustčenja.

Cilka je vrgla povrečo na ozare. Kakor zlat križ z nenavadno dolgima rokama je blestel na zeleni travi. Iz životne prečke, tik pod klasjem so gledali trije beli cveti slaka. Prav od roba navzdol v globino trobentic so bile začetane tanke, krvavordeč ralice.

Cilka je našela in zavezala prvi snop. Po stari šegi je dvignila snop visoko nad glavo in naredila z njim križ proti njivi zrele pšenice. Dober mesec prej, preden je bila rojena Minca, je zadnjič videla mamo, da je tako vzdignila snop. Sedaj ve, da ji je bila takrat na obrazu že zapisana smrt. Cilka je stisnilo za grlo. Z največjo težavo je spregovorila: »Da bi pšenica doibro plenjala!« (Dalje)

Ob otvoritvi smučarske sezone

Saj je našim bralcem znano že iz lanskih poročil o smučarskih uspehih Selanov, da obstoji v Selah škofijsko športno društvo za smučarje »DSG« (Diözesanensportgemeinschaft Kärnten-UNION), ki je vključeno v Koroško in Vzhodnotirolsko deželno smučarsko društvo. Na različnih tekmah so Selani kot »steber« koroške DSG zastopali katoliško mladino tako po Koroškem kot tudi Tirolskem, kjer si je Pristovník osvojil celo naslov prvaka avstrijske kat. mladine v mladinskih skupinah; H. Uznig pa v trdi konkurenci častno 3. mesto pri juniorjih. Po številnih uspehih naših smučarjev v Kleinkirchheimu, kjer so Selani zabeležili kar tri 1., eno 2. in 3. ter še druga dobra mesta, nadalje v Lienzu, na Golici, Košuti, kjer smo »želi« najlepše uspehe, in po podobnih manjših uspehih so postajala tudi druga društva pozornost na nas. Borovljanci so celo izrazili željo, da bi se mi pridružili njihovi zvezi-ATUS. A dobro se zavedamo, kam bi vodila ta združitve, zato smo se ji tudi odrekli. Ostali bomo še vnaprej pri DSG in letos bomo skušali nadaljevati lepo pot uspehov, kakor smo jo začeli.

Uspehi so v ljudskem športu potrebni. Naša mladina mora imeti vzore, »zvezde« na tem področju, po katerih se more vzgledovati. Že vsak najmanjši smučarček se zdi kot Toni Sailer, če se mu v čedni smučarski obleki posreči brez padca kak izbok.

Naši tekmeči so kolikor toliko že preželi osnovno smučarsko tehniko in si pridobili že precej izkušenj. Predpogoji za odlične uspehe so seveda najprej izvrstna smučarska oprema, ki stane tisoče šilingov, nadalje obvladanje samega sebe, napredna smučarska tehnika in kondicija, katero si pridobi samo s trdim vežbanjem in predvsem pri večjih tekmah, osebno prizadevanje, pridnost, pogumnost in ne nazadnje tudi talent. Pa ne le to, temveč tudi sposoben skupinski vodja, ki skrbi zanj, se briga za dobro štartno številko in mu daje navodila ter potrebne duševne podpore, kar smo doslej še pogrešali, mnogo pripomore k njegovemu uspehu.

Nujno potrebni tečaji in udeležbe na smučarskih prireditvah pogoltnjejo poleg zgoraj omenjenega tudi ogromno denarja. Zato prosimo naše bralce in vse tiste, katerim je količkaj pri srcu zdrava, vesela in delavna kat. mladina, da pomagajo pri tej stvari s svojo širokogrudno denarno podporo! S tem bi mnogo pripomogli še k širšemu uveljavljanju naših slovenskih smučarjev. Prav v Selah bi bili na mestu odlični smučarji z resno vneto za ta šport, kar pa je sicer pri njih že več let sem opaziti. Saj bi bil lahko kot predpogoj za tujski promet v procvit našega južnokoroškega gospodarstva velike važnosti. Pa tudi smučarski tečaji slovenske gimnazije dajo misliti na potrebo novih smučarskih naprav, kot so vzpenjača in podobno, za intenzivnejše vežbanje. Tudi na tem področju nas bodo tako začeli upoštevati, ko bomo pokazali kulturo svojega telesa in tudi izobraženost našega srca. Da pa lahko stopimo na plan, so potrebna poleg dobre volje, ki je na strani smučarjev zelo velika, v prvi vrsti prispevki, ki krijejo osnovne

finančne potrebe.

Vztrajajmo torej našo mladino v čvrste in delovne ljudi s športom, navdušimo jih za to izborni telesno in duševno okrepilo! Če bomo ustvarili take možnosti za naslednjo generacijo, se nam ni treba bati, da bi ta zdravi šport med nami zamrl; v mladini, ki bo gojila šport ob takih možnostih, bo rasel v zdravem telesu res zdrav duh!

F. O.

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 10. 11.: Der Teufelskreis (IVa). — Kriminalni film. Pravnik se bori proti izsiljevalcem. — Nedelja, 11. 11.: Morgen beginnt das Leben (IVa). — Usoda dveh deklet. — Sreda, 14. 11.: Menschen im Netz (IV). — Kriminalni film.

Borovlje. — Sobota, 10. 11.: Du bist Petrus (I++). — Barvni film o koreninah papeštva in njegovem pomenu za današnji čas. Vreden dokument za vsakogar, da si ga ogleda. — Nedelja, 11. 11.: Manuela und der Förster (IVa). — Fant iz vasi pride v mesto, kjer spozna njegovo pokvarjenost in se vrne domov. — Torek, 13. 11.: Das ist nichts für kleine Mädchen (IV). — Pustolovski film o odkritju nekega vohunskega kroga. — Četrtek, 15. 11.: Donner an der Sonne (IV). — Film iz divjega zapada.

Dobla ves. — Sobota in nedelja, 10. in 11. 11.: Burgen in Flammen (IIa). — Zgodovinski film o osvoboditvi Švice. — Sreda, 14. 11.: Der Fälscher von London (IV). — Kriminalni film.

Miklavčevo. — Nedelja, 11. 11.: An heiligen Wassern (IIa). — Domovinski film. V neki švicarski gorski vasi zahteva zdrževanje vodovoda marsikatero človeško življenje, kar privede do napetosti med vaščani. — Četrtek, 15. 11.: Der Fälscher von London (IV). — Kriminalni film.

Sinča ves. — Petek in sobota, 9. in 10. 11.: Die Reise zum Mittelpunkt der Erde (IIa). — Drzni raziskovalci prodrejo leta 1880 v središče zemlje. — Nedelja, 11. 11.: Das Buch Ruth (III). — Po vršen film, ki obravnava zgodbo iz svetega pisma. — Ponedeljek in torek, 12. in 13. 11.: Kameraden der Luft (III). — Film iz vojaškega letalskega življenja. — Sreda in četrtek, 14. in 15. 11.: Die Verschworenen (III). — Dramatičen film. Mlad kaznjene ubiži iz zapore in se uveljavi v življenju, kjer je doživel pravo tovarstvo in ljubezen. Od 16. 11. naprej: BEN HUR (IIa++). — Monumentalni film po znanem romanu, kjer so pustolovščine rimskega zasedbenega oficirja in njegovega rodoljuba judovskega nasprotnika povezane z Jezusovim življenjem. Priporočljiv za vse!

Št. Jakob v Rožu. — Sobota, 10. 11.: Die Fastnachtbeichte (IV). — Umor, ki se dogodi v pustnih dneh privede na dan mladostne grehe uglednih meščanov. — Nedelja, 11. 11.: Unsere toilen Tanten (III). — Veseloligra.

Najnovejši

MODELI BLUZ

v najboljši kvaliteti
in izbiri

Ros König

Klagenfurt, Bahnhofstraße 9

Zaradi opustitve trgovine
razprodaja po zelo ugodnih cenah

WALCHER KLEIDUNG

Klagenfurt — Celovec,
10.-Oktoberstraße 2

Blago za
jesenske obleke,
posteljno perilo

Velika izbira —
zelo
ugodne cene

L. Maurer

Klagenfurt, Alter Platz 35

MESTNO GLEDALIŠČE:

Petek, 9. novembra ob 20.00: Elektra (krstna predstava). Christl Göltz (Dunajska Staatsoper) kot Elektra, 2. predstava Abo-A in GKF — petek, 1. predst. GFA — petek; zasedena predstava. Cene od 17.— do 88.— šil.

Sobota, 10. novembra, 19.30: Die Csardasfürstin.

Nedelja, 11. novembra, 15.00: Ein Mädchen für alles (vstop za mladino prepovedan).

Torek, 13. nov., 19.30: Andorra. Sreda, 14. nov., 20.00: Elektra, 2. predstava Abo-B in GKF — sreda, 1. predstava GWA — sreda, cene 13.— do 66.— šil.

Četrtek, 15. nov., 19.30: Andorra (zadnjikrat). — Petek, 16. nov., 19.30: Der Bettelstudent (krstna predstava), 3. predst. Abo-A in GWF — petek; 2. predst. GWA — petek in deželni Abo — petek.

Sobota, 17. nov., 20.00: Elektra. Nedelja, 18. nov., 15.00: Der Bettelstudent, 1. predstava GWA — nedelja, 2. predstava deželna — Abo — nedelja.

Za vse predstave prosta prodaja vstopnic.

V petek, dne 9. novembra 1962. bo prva operna krstna predstava Elektra Richarda Straußa. Peli bodo: komorni pevec Christl Göltz; bariton William Say (Berlin); sopran Barbara von Leichenring in drugi.

KOMORNE IGRE:

Sobota, 10. nov., nedelja, 11.: sobota 17., in nedelja 18. nov.: Kataki (Der Feind — Sovražnik). Začetek vedno ob 19.30.

MALI OGLASI

Domačo volno, barvano ali naravno, dobite ugodno pri: WOLL- u. STRICKBAR, Celovec (nasproti kapucinske cerkve).

MOČNA SADNA DREVESCA in ribezelj nudi drevesnica MARKO POLZER, Št. Vid v Podjuni, Post St. Veit i. J.

Otroški vozički — Moško in damsko perilo — Hubertus

-plašči za otroke

Trgovska
hiša

VILLACH, Widmannsgasse 33

Šivalne in
pletilne stroje
pri

Grundner

KLAGENFURT, WIENER GASSE 10
BLIZU MESTNE CERKVE

Najbolje kupite ure, nakit
in drugo pri urarskem
mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschg. 9
Popravila izvršim takoj in
solidno, kupujem in zamenjam
zlato in srebro
(tudi strto zlato).

Oglašuj v našem listu!

INNERE UNRAST

mit allen unangenehmen Begleiterscheinungen bekämpfen Sie erfolgreich mit dem altbewährten, natürlichen Hausmittel „KLOSTERFRAU MELISSENGEIST“! Halten Sie ihn daher stets griffbereit und nehmen Sie ihn regelmäßig nach Gebrauchsanweisung.

Nur echt in der
blauen Packung mit
den 3 Nonnen.

Erhältlich in Apotheken
und Drogerien

Klosterfrau
Melissengeist

Najnovejše kmetijske
stroje, štedilnike, pralne
stroje, gospodinjske potrebnosti

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

Gostinski obrati, gospodinje, pozor!

Že sedaj si po ugodnih cenah
nabavite manjkajočo opremo

v trgovini s preprogami

RADLMAYR

VILLACH

Velika zaloga žimnic, zaves, talnih
oblog in raznih drugih vrst blaga
za opremo sob

Plačilne olajšave!